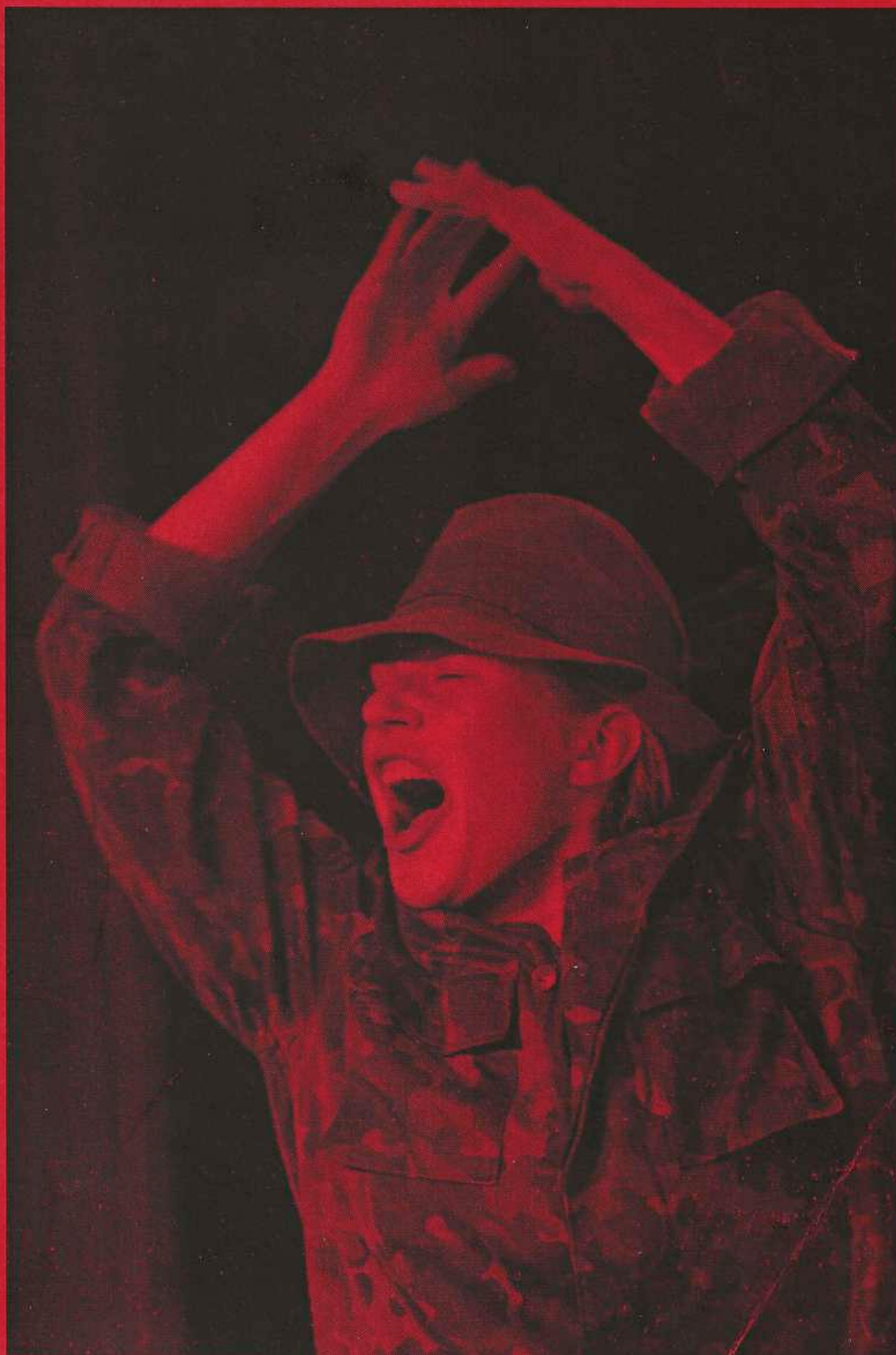

Letra

Helsingin Flamencoyhdistyksen jäsenlehti

4/2004

www.flamenco.fi

flamenco

Jäsenmaksu 2005!

Vuoden 2005 jäsenmaksulomake lähetetään jokaiselle omassa kirjeessä! Et siis löydä lomaketta tämän lehden sivuilta kuten aikaisempina vuosina. Yhdistyksen syyskokous päätti 10.12.2004 pitämässään kokouksessa pitää jäsenmaksut ennallaan. Jäsenmaksu on 21 euroa ja saman perheen toiselta jäseneltä 9 euroa. Liittymismaksu on edelleen 10 euroa. Hallitus kehottaa jäseniä ottamaan jäsenkorttinsa mukaan aina yhdistyksen järjestämiin tilaisuuksiin tullessa.

HALUAAKO YSTÄVÄSIKIN LIITTYÄ HELSINGIN FLAMENCORYHDISTYKSEEN?

Vuotuisen jäsenmaksunsa maksanut saa neljästi vuodessa ilmestyvän Letran ja 10–30 %:n alennuksen kaikista yhdistyksen järjestämistä tapahtumista. Vuosimaksu on 21 euroa, kerran maksettava liittymismaksu 10 euroa.

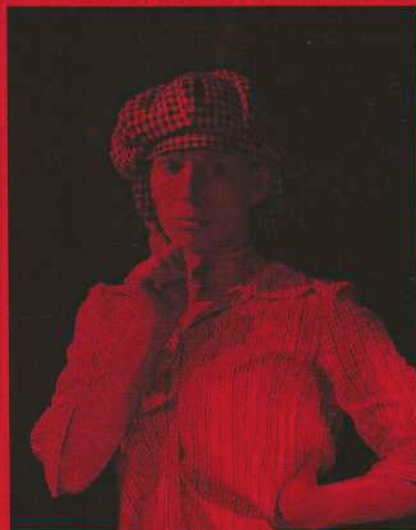
Jäseneksi liittyminen: Maksa 31 euroa yhdistyksen tilille: Nordea 206518-21707. Ilmoita nimesi, osoitteesi ja puhelinnumerosi tai sähköpostiosoitteesi viestikohdassa. Liittyttyäsi Sinulle lähetetään noin kahden viikon sisällä jäsenkortti sekä kuluvan vuoden jo ilmestyneet Letrat. Muistathan laittaa osoitteesi, että voimme lähettää lehden!

Lisätietoja:
taloudenhoitaja Anne Lamberg-Laitinen, p. 040 521 2763, työ 020 483 5911,
anne.lamberg@metsö.com

flamenco

Sisällys

Päätoimittajalta.....	3
Hallituksen kuulumisia.....	3
El Chiqui – flamencokitaristi Helsingistä.....	4
Helsingin VIII Flamencofestivaali.....	6
Noticias.....	8
Café Olé!.....	12
Didula.....	14
Ihanan kauhea Jörö-Jukka.....	15
"Bailar y reflejar – Tanssi ja ajatus" Andrés Marinin haastattelu.....	18
Khaled.....	20
Pori Folk.....	21
Sevillassa asuva Maija Lepistö: "Perinteet tutuksi".....	22
"Vieraskynä" Juho Koskimies: Flamenco – yksin vai yhdessä?.....	24
Maailmasta -levyarvostelu.....	25
Arvostelu flamencodokumentista "Poligono Sur".....	26
Calendario.....	28
Cabeza de Vaca y Top 5.....	30
Yhdistyksen hallitus, salin vuokraus- hinnat, tienda ja ilmoitushinnat.....	31

Kaari Martin teki koreografian Jörö-Jukasta kertovaan flamencotanssi- ja musiikkiteokseen. Tommi Virtasen arvio löytyy sivulta 15.

Letra Helsingin Flamencoyhdistys ry:n jäsenlehti

Päätoimittaja:
Tommi Virtanen,
Aurinkolahden puistotie 8 A 11,
00990 HELSINKI,
tommi.virtanen@pp7.fi

Toimitussihteeri:
Tove Djupsjöbacka,
Välskärinkatu 1 b A 23,
00260 HELSINKI,
p. 040 731 4304,
tove.djupsjobacka@helsinki.fi

Taitto: Tommi Virtanen

Tätä lehteä toimittivat myös:
Kirjoittajat: Ailin Bayaz, Katia
Enbuske, Arja Haapakorpi, Maria
Kause, Terhi Ketolainen, Juho
Koskimies, Anette Åkerlund

Oikoluku: Anne Lamberg-Laitinen

Kuvaajat:
Auli Kaartinen, solea@jippii.fi,
Mervi Neste, kuvien jälkikasittely,
mervi.neste@sci.fi
sekä tässä numerossa: Matti Hovi,
Taisto Lapila, Anna Niinimäki, Pasi
Takula, Sirpa Urpulehti

Lehden taiton suunnittelu:
Mikko Keinonen ja Tommi Virtanen

Kannen kuva:
Matti Hovi

Kannen kuvassa:
Kirsi Kuusmanen metsästäjänä
Jörö-Jukka flamencotanssi-
siteoksessa, kts. sivut 15-17

Paino: Yliopistopaino

ISSN 1456 7938

Jos kirjoitat Letraan:
Toimita jutut tai juttuehdotukset
sähköpostitse Tove
Djupsjöbackalle liitetiedostona
RTF-muodossa. Älä laita juttuun
MITÄN ylimääräisiä muotoiluja
(sisennyksiä, lihavoituja,
tavutuksia tms.) Lyhyet jutut voit
kirjoittaa sähköpostiviestinä tai
toimittaa postitse levykkeelle tai
CD:lle tallennettuna

Onko jäsenlehti tarpeellinen?

Mikä onkaan Letran tarkoitus? Sitä mietin, kun kello on neljä yöllä ja lehti pitää saada aamulla painoon. Vielä on päätoimittajan palsta kirjoittamatta. Onko tässä mitään järkeä, kysyn itseltäni, monen päivän työskentelyn jälkeen menee yö lehden kanssa valvomiseen. Aina sama juttu, koskaan ei aikaa ole tarpeeksi.

Mutta sitähän yhdistystoiminta yleensä on. Hommat kasautuvat tietyille ydinporukalle, jotka vääntävät, niin kauan kuin jaksavat. Minulla yhdistetty päätoimittajan ja taittajan pesti päättyy tähän numeroon. Kahden vuoden jälkeen luovutan päätoimittajan paikan hyvillä mielin **Tove Djupsjöbackalle**. Hänen kanssaan olen nimenomaan yhdessä luotsannut lehteä, Toven tehdessä vähintään puolet hommista. Taittajana jatkaa toimittajana kunnostautunut **Ailin Bayaz**. Letra on siis hyvissä käsissä.

Paljon olen saanut ja vielä enemmän oppinut näinä kahtena vuotena: kirjoittamisesta, ihmisistä, taittamisesta ja ennen kaikkea flamencosta.

Suurimmaksi puutteeksi tehtävässäni olen kokenut palautteen vähyden. Sitä en ole saanut juuri lainkaan. Joskus viikon kestäneen lehden kasausrypistyksen jälkeen ainoa palaute on koskenut pientä kirjoitusvirhettä. Nyt se jo huvittaa, mutta silloin se on kismittänyt. Pieni virhekö on ainoa, mitä koko paketista huomataan? Olen kuitenkin optimistisesti tulkinut pääosin vastaanottamani hiljaisuuden hyväksynnäksi. Toivottavasti olen ollut oikeassa. Se on kuitenkin väistämättä

herättänyt kysymyksen Letran tarpeellisuudesta. Olen miettinyt, kuinka moni jäsen oikeasti lukee lehden. Saako siitä mitään irti? Täyttääkö lehti sen paikan, minkä hallitus on sille asettanut? Onko Letralla paikkansa?

Kiitos kaikille teille, jotka olette auttaneet lehden kasaamisessa minun päätoimittaja-kautenani, ja tietenkin kiitos myös teille, jotka olette lehteä lukeneet.

Tommi Virtanen

**Päätoimittaja
Virtanen (vas)
nauttimassa
toimittajuuden
hyvistä puolista.
Piirpauken
konsertin jälkeen
tapaaminen
flamencolaulaja
Cinta Hermon ja
hänen miehensä,
rumpali Markku
Ounaskarin
kanssa.**

Kuva: Taisto Lapila

Hallituksen kuulumisia

Tekemistä riittää. Eniten hallitusta näin syksyisin työllistää aina helmikuussa järjestettävä Helsingin flamencofestivaali. Se järjestetään kahdeksatta kertaa. Festivaali ei ole mikään ihan pieni tapahtuma. Järjestämisessä riittää työtä useammalle ihmiselle useammaksi kuukaudeksi, palkattomasta "sivutyöstä" kun on kyse. Vähänkin isomman festarin järjestäminen edellyttäisi jo palkattua työvoimaa ja toisenlaista rahoitus-pohjaa.

Juuri näihin aikoihin neuvotellaan opetus- ja esiintymissopimusta espanjalaisen vieraan kanssa. Sopimuksen allekirjoituskuntoon hiominen vie oman aikansa, joka yleensä tuntuu liian pitkältä, ja nimet papereihin saadaan usein vähän liian myöhään tiedottamisen kannalta. Mukavampi olisi mainostaa taiteilijaa tulevaisuuteen allekirjoitettu sopimus takataskussa, tietäen, että peruutusta tuskin enää tulee. Mutta: vuoden 2005 festivaalin pääkonsertissa 19.2. esiintyy tanssija **Rafael Campallo** ryhmineen. Campallon tanssiskurssille on

mahdollisuus osallistua 20.–24.2.

Ensi vuonna festivaalilla on kaksi kotimaista iltaa. Jännityksellä odotan **Katja Lundénin** teoksen *La Mascara*n ensi-iltaa Savoy teatterissa 18.2. Klubi-ilta järjestetään aiemmin samalla viikolla Kulttuuriareena Gloriassa. Illassa esiintyy kiinnostavan kirjava joukko helsinkiläisiä ja vähän kauempaakin tulleita suomalaisia tai Suomessa vaikuttavia flamencoja.

Peñan tiloihin liittyvät kysymykset ovat niin ikään hallituksen vakiaiheita. Koska hallituksen puheenjohtaja joutuu toimimaan myös yhdistyksen äitinä (eli rajojen asettajana), muistutan taas järjestyksestä. Tilat ovat aina vain ahkerammassa käytössä, mikä on hienoa ja kertoo flamencoharrastuksen elinvoimaisuudesta. Mutta runsas käyttö jättää myös jälkensä, joten päätetään äiti irti: "Jokainen siivotkoot omat jälkensä – erityisesti keittiössä! Peñan siivoajat tekevät hyvää työtä, mutta eivät ole töissä 24 tuntia vuorokaudessa. Äänentoistolaitteet ovat myös kovassa

käytössä peñalla, huolehditaan niistä kuin omistamme!"

Ja viimeisenä hyvä uutinen peñalta: pitkään hankintalistalla olleet verhot peilien eteen ovat edelleen hankintalistalla, mutta verhotangot ovat jo paikallaan.

Naisista koostuvassa hallituksessamme on nyt neljä äiti-ihmistä, kun Mervi "äitiytyi" syyskuussa. Tämä naisvaltainen porukkamme jatkaa tehtävässään poikkeuksellisesti ensi vuoden kevätkokoukseen asti. Tämän vuoden kevätkokouksessa hyväksytty sääntömuutos on nyt hyväksytty myös patentti- ja rekisterihallituksessa, mikä tarkoittaa sitä, että hallituksen valinta siirtyy syyskokoukselta kevätkokoukselle. Festivaalin järjestämisen kannalta on parempi, että hallitus ja puheenjohtaja vaihtuvat festivaalin jälkeen, eikä juuri sen kiireisempään järjestelyaikaan. Joten: kaikki te äippävaltaan kyllästyneet flamencot, erikoisesti miehet (ja isit?), tervetuloa sankoin joukoin ensi kevään kokoukseen valitsemaan uutta hallitusta. Siihen asti: äpöt ruletaa!

Kirsi Niittyinperä

El Chiqui - flamencokitaristi Helsingissä

Kun Espanjan kulttuuri-ministeriön kunnianhimoinen projekti "Cumbres Flamencas" saapui 90-luvun taitteessa kiertueellaan Suomeen, eipä olisi kitaristi Juan Jiménezin mieleen juolahtanut, että tulevaisuudessa Helsingistä tulisi hänen kotikaupunkinsa. Ei edes tapaaminen suomalaisen Heidin kanssa kesällä 1998 Madridin Casa Patas -tablaolla keikan jälkeen antanut aihetta ajatella, että vuonna 2005 flamencokitara soisi Helsingin Koskelassa.

Suomalaisten flamencojen onneksi se tavallinen takahuoneesta alkanut tarina pitkistyi ja mutkistui ja tulossa oleva perheenisäys toi viime kesänä pariskunnan Suomeen. "Suomi tarjoaa kansainvälisellä tasolla ainutlaatuisia etuja lapsiperheille – jotain, mistä me suomalaiset voimme syystä olla ylpeitä!", kehuu **Heidi Oilimo** synnyinmaataan.

Punkista flamencoon ja kaikkea siltä väliltä

Juan Manuel Jiménez Martín, paremmin tunnettu lempi- ja taiteilijanimellä "El Chiqui" syntyi Madridissa 1961. Kolme vuotta myöhemmin hän muutti vanhempiensa kanssa **Francon** diktatuuria pakoon Brysseliin, missä Chiquin isä, **Juanito Martín**, on toiminut mm. Espanjan kulttuurilähettiläänä. Kitaran varteen Chiqui tarttui kahdeksanvuotiaana, Suomessakin useamman kerran kitarakursseja pitäneen flamencokitaristi-isänsä opettamana. Isä vei pojan ensimmäisille keikoille Chiquin ollessa vasta 11-vuotias ja pian he kiersivät jo Eurooppaa Juaniton "Los Sevillanos" -kokoonpanon kanssa. Murrosikäinen poika olisi tosin mieluummin soittanut sähkökitarallaan punkkia autotallissa.

Madrid

Kutsu armeijaan ja tanssija **Manoleten** Brysselin keikka muodostui Chiquin uran kannalta käännepöydäksi. "Kummisedäksi" heittäytynyt Manolete katsoi pojan haaskaavan aikaa ja lahjoaan Belgiassa ja niin Chiqui muutti 18-vuotiaana takaisin Madridiin. Armeijasta Chiquin vapautti paha likinäköisyys, mutta alusta asti kovan tason seuraan Chiqui pääsi Manoleten avustuksella ja sai neljä vuotta kestäneen kiinnityksen espanjalaisen kulttuurilegenda **Lola Floresin** kompaniassa.

Oripando Gypsy

Chiquin ensimmäinen bändi, Oripando Gypsy, oli edistysellinen flamenco ja poppia yhdistelevä bändi 80-luvun lopulla. Yhtyeessä vaikuttivat laulajina **Juan Maya** ja **Mayte Pizarro** ja toisessa kitarassa **Vicente Cortés**. Kaikki ovat luoneet merkittävän ammattilaisuuden flamencomuusikkoina. Madridissa melkoisen kulttibändin maineeseen kohonneen "Oripandon" lupaavasti alkanut taival tyrehtyi kuitenkin lyhyeen Polygramin kanssa solmitusta levytyssopimuksesta huolimatta. Kaikilla yhtyeen jäsenillä oli liiaksi omia projektejaan, flamenco oli "ulkona muodista", eikä aika ehkä ollut vielä kypsä tyylien sekoittamiseen. Joitain vuosia myöhemmin samaa reseptiä käyttivät menestyksekkäästi mm. Ketama ja Pata Negra. Kokeilevasta taustasta johtuen Chiqui taitaa flamencokitaran lisäksi myös sähkökitaran ja sähköbasson, jota hän onkin soittanut satunnaisesti mm. **José Mercen** bändissä.

Kuva: Tommi Virtanen

Chiqui taitaa myös sähkökitaran ja basson soiton

Maailman ympäri kitaran kanssa useamman kerran kiertäneen Chiquin säestämiä laulajia ovat mm. **Diego "El Cigala"**, **El Indio Gitano**, **Alfonso "El Veneno"**, **Talegón de Córdoba**, **Remedios Amaya**, **Chonchi Heredia** ja **Montse Cortés**. Chiqui on ollut kutsuvieraana Israelin Kitarafestivaaleilla -96 ja osallistunut samana vuonna **Franco Zeffirellin** Carmen-oopperaan Veronassa, Italiassa. Chiquin poikkitaiteellisista projekteista ja yhteistyöstä mitä erilaisimpien musiikin alan ammattilaisten kanssa mainittakoon kuuluisat steppiveljekset **Nicholas Brothers**, tai vaikkapa Madridissa Centro Cultural de la Villa -teatterissa esitetty flamencon ja intialaisen musiikin ja tanssin fuusioteos "Flamenco Katha". Ja jos joku innostuisi, tässä tiedoksi kaikille: suomalaisen kansanmusiikin ja kanteleen soiton taitavia henkilöitä Chiqui peräänkuuluttaa mahdollisen yhteistyön ja molemminpuolisen vaikutteiden vaihdon merkeissä!

Amor de Diosin kitaristi

Chiqui on tehnyt pitkän päivätyön tanssijoiden säestäjänä. Pitkäaikainen yhteistyö **Cristobal Reyesin** kanssa on poikunut mm. sävellyksen Carlos Sauran Flamenco-elokuvaan, jossa Cristobalin veljenpoika **Joaquín Cortés** tanssii Chiquin säveltämän farrucan. Lukemattomat ovat ne päivät, jotka hän on istunut säestämässä Amor de Diosin jakkaralla, sekä muissa Madridin flamencokouluissa ja tabloissa. "Kitaristin ja tanssijan yhteistyö on jatkuvaa vuorovaikutusta. Hyvä kitaristi pelastaa kokemattomammankin tanssijan ja jos ollaan säestyskeikalla, se on sitten nimensä mukaisesti sitä. Sinne ei mennä sooloilemaan", sanoo Chiqui.

Mies on tehnyt röitä lukuisten tanssijoiden kanssa. Tässä muutama heistä: **Antonio Canales, Joaquín Cortés, Manolete, Rafael Amargo, Antonio & Manuel Reyes, José Carmona, La Tati, Juana Amaya, Angela Granados** ja **María Carrasco**.

La Tati ja Camarón

Chiqui säesti Camarónia lämmittelevää **La Tatia** kolmen konsertin minikiertueella Pariisissa 1987 ja pääsi jakamaan estradin ja pukuhuoneen flamencon ehkä kiistattomimman supertähden kanssa. Konserttien hyvin tunnetut ääni- ja kuvatallenteet ovat flamenco-aficionadojen ruisleipää. Chiqui kertookin konserteilla olleen suuri merkitys hänen taiteelliselle kehitykselleen. "Camarón ei koskaan lakannut kuuntelemasta muita artisteja. Jokainen katulaulajakin tarjosi hänelle aina mahdollisuuden oppia jotain uutta. Pesusienien tavoin Camarón imi kaikilta kuulemiltaan laulajilta vaikutteita ja sulautti ne tulkinnoissaan myöhemmin omaksi ainutkertaiseksi kokonaisuudekseen", kertoo Chiqui, joka pyrkii itse toteuttamaan samaa filosofiaa soittamisessaan.

Helsinkiin kuukausittainen flamencoklubi

Pian helsinkiläisillä on mahdollisuus tulla kuuntelemaan Chiquin soittoa joka kuukauden ensimmäinen keskiviikko, kun 2. helmikuuta Helsinkiin avataan

uusi flamencoklubi, jonka housebändin johtaja Chiqui on. Klubin emäntänä toimii Chiquin vaimo Heidi Oilimo. Lisää klubista voit lukea Noticias-palstalta sivulta 9. Chiqui on myös suunnitellut tekevänsä yhteistyötä muiden muusikoiden, sekä tanssijoiden kanssa. Yhteistyöstä tai vaikkapa flamencokitaratunneista kiinnostuneet ottakaa ihmeessä yhteyttä. Näistä muuttolinnoista kun ei voi koskaan olla varma. Jonain päivänä ne muuttaa pois.

Tommi Virtanen

Yhteystiedot:

Heidi Oilimo ja "Chiqui" Juan Manuel Jiménez, Kunnalliskodintie 6 P 343, 00600 Helsinki
Puh/tel. 050 409 3396 (Chiqui - en español/francés), 050 404 7707 (Heidi)
email: hoilimo@welho.com

El Chiqui on soittanut kitaraa ammatikseen teinivuosista lähtien

Kuva: Tommi Virtanen

Helsingin VIII Flamencofestivaali

16.–24.2.2005

Helsingin talvinen flamencofestivaali järjestetään jo kahdeksannen kerran. Tänä vuonna ohjelmatarjonnassa on perinteiseen tapaan pääkonsertti espanjalaisine vieraineen sekä kotimainen klubi-ilta. Lisäksi festivaali esittelee yleisölle suomalaisen flamencoteoksen ensi-illan Savoy-teatterissa. Tanssikurssit täydentävät ohjelmaa: festivaaliviikon aikana ulkomainen taiteilijavieraamme **Rafael Campallo** opettaa sekä jatkotason että edistyneitä tanssijoita.

Festivaalin pääkonsertissa esiintyy Rafael Campallo ryhmineen. Campallo on syntynyt Sevillassa 1974, aloittanut flamenco-opintonsa **José Galvánin** opissa ja hionut sen jälkeen taitojaan mm. **Manolo Marinin** kanssa. Hän

aloitti sooloesiintymisensä jo kuusitoistavuotiaana Espanjassa ja Japanissa. Campallo on esiintynyt monessa maineikkaassa teoksessa flamencon kuuluisien nimien ohjauksessa, mainittakoon mm. **Maria Pagésin** "Tango", **Carmen Linares** ja **Rafael Riquenin** "De la Luna al Viento" ja **Manuela Carrascon** "La Raz del Grito". Hän on toiminut myös Compañía Andaluza de Danza riveissä, sekä tanssijana että koreografina teoksessa "Golpes de la Vida" vuonna 1999. Kilpailumenestystä Rafael Campallo on niittänyt mm. Festival de las Minasin flamencokilpailuista, jossa hän voitti parhaan tanssijan Desplante-palkinnon vuonna 1999. Vuonna 2000 ensi-iltansa sai Trilogía-teos, jossa Campallo esiintyy yhdessä **El Torombon** ja **Andrés Marínin** kanssa. Campallon viimeisin teos "Don Juan Flamenco" nähtiin Sevillan biennaalissa syksyllä 2004. Siellä maestro itse pääsi keimailemaan Don Juanin roolissa.

Rafael Campallon on sanottu edustavan flamencon klassismia, sevillalaista tyyliä omimmillaan. Hänen

tekninen virtuositeettinsa saa leuan lokahtamaan, ja hänen otteensa tanssiin on hyvin musikaalinen, tarpeen mukaan hänet on nähty myös perkussionistina. Campallon muusikon otteet ovat tulleet erityisen hyvin esille hänen pitkässä yhteistyössään flamencokitaristi **Vicente Amigon** kanssa. Tämä yhteistyö toi hänet myös Suomeen, kun Vicente Amigon kvintetti esiintyi Helsingin Flamencofestivaalilla 1999. Lisäksi hän on vieraillut Tampereen Flamenco-viikolla useamman kerran, mm. vierailevana opettajana vuonna 2002. Rafael Campallo tuo nyt ensimmäistä kertaa Suomeen oman ryhmänsä, jossa hänen lisäksi tanssii hänen siskonsa **Adela Campallo**.

18.2. nähdään Savoy-teatterissa suomalainen ensi-ilta, jossa esitetään **Katja Lundénin** tanssiteos "¡La Máscara!". Teos kertoo nimensä mukaisesti ihmisen naamioitumisesta ja esittää kysymyksiä naamion riisumisen mahdollisuudesta. Naamio suojaa ihmistä muulta maailmalta ja on myös väline huijaamiseen ja itsensä pettämiseen. Tanssiteoksen teemat

Kuva: Mervi Neste

Katja Lundénin tanssiteos "¡La Máscara!" on Helsingin VIII Flamencofestivaalin toinen pääkonserteista ja teoksen ensi-ilta. Kuvassa etualalla on Katja Lundén, takana vasemmalla Emilia Aho ja oikealla Anne Riikola.

kysyvät naamion riisumisen mahdollisuuksia ja sen seurauksia. Teoksessa lähestytään teemaa tanssin ja tekstien (**Leino, Camus ja Vysotski**) kautta. Teoksessa on mukana 11 tanssijaa. Helsingiläinen Katja Lundén on toiminut pitkään flamencotanssijana, -opettajana ja -koreografina. Hänen viimeisin teoksensa "Edvard Munch – elämän tanssi" valmistui vuoden 2003 keväällä.

Glorian klubi-iltaa vietetään 16.2. monipuolisen tanssi- ja musiikki-tarjonnan voimin. Kotimaisen klubin esiintyjinä nähdään mm. **Ramón Maronier, Antonia de Córdoba, Laura Vilhonen, Maria Kause, Juha Leino, Vesa Jaakola, Marianna Verdecia** ja Las Flamencas. Tanssiryhmä Canela esittää festivaaliyleisölle uunituoreen teoksensa "Abstracción", jonka koreografian on tehnyt sevillalainen Andrés Marín. Lisäksi ensi-iltana nähdään **Tove Djupsjöbackan** uusi teos, jossa tanssivat koreografian lisäksi **Suvi Helin** ja **Ailin Bayaz**.

Lippujen hinnat:

19.2. klo 19 Pääkonsertti
23 euroa jäsenet ja 25 euroa muut.

18.2. klo 19 ¡La Máscara!
15 euroa jäsenet ja 17 euroa muut.

16.2. klo 19.30 Glorian klubi-ilta
10 euroa jäsenet ja 12 euroa muut.

Jäsenhintoja lippuja myyvät **Auli Kaartinen** (p. 050 305 7392) ja **Aura Ettala** (p. 050 401 6144).

Jatkotason ja edistyneiden tanssikurssit pidetään 20.–24.2. välisenä aikana. Hinta on jäsenille 170 euroa ja muille 190 euroa. Paikka ja ajat ilmoitetaan myöhemmin. Ilmoittautuminen kurssille alkaa 27.12. klo 14. Kurssille ilmoittaudutaan puhelimitse Tove Djupsjöbackalle, p. 040 731 4304.

Kurssipaikka vahvistuu, kun ensimmäinen erä eli 100 euroa on maksettu yhdistyksen tilille (Nordea

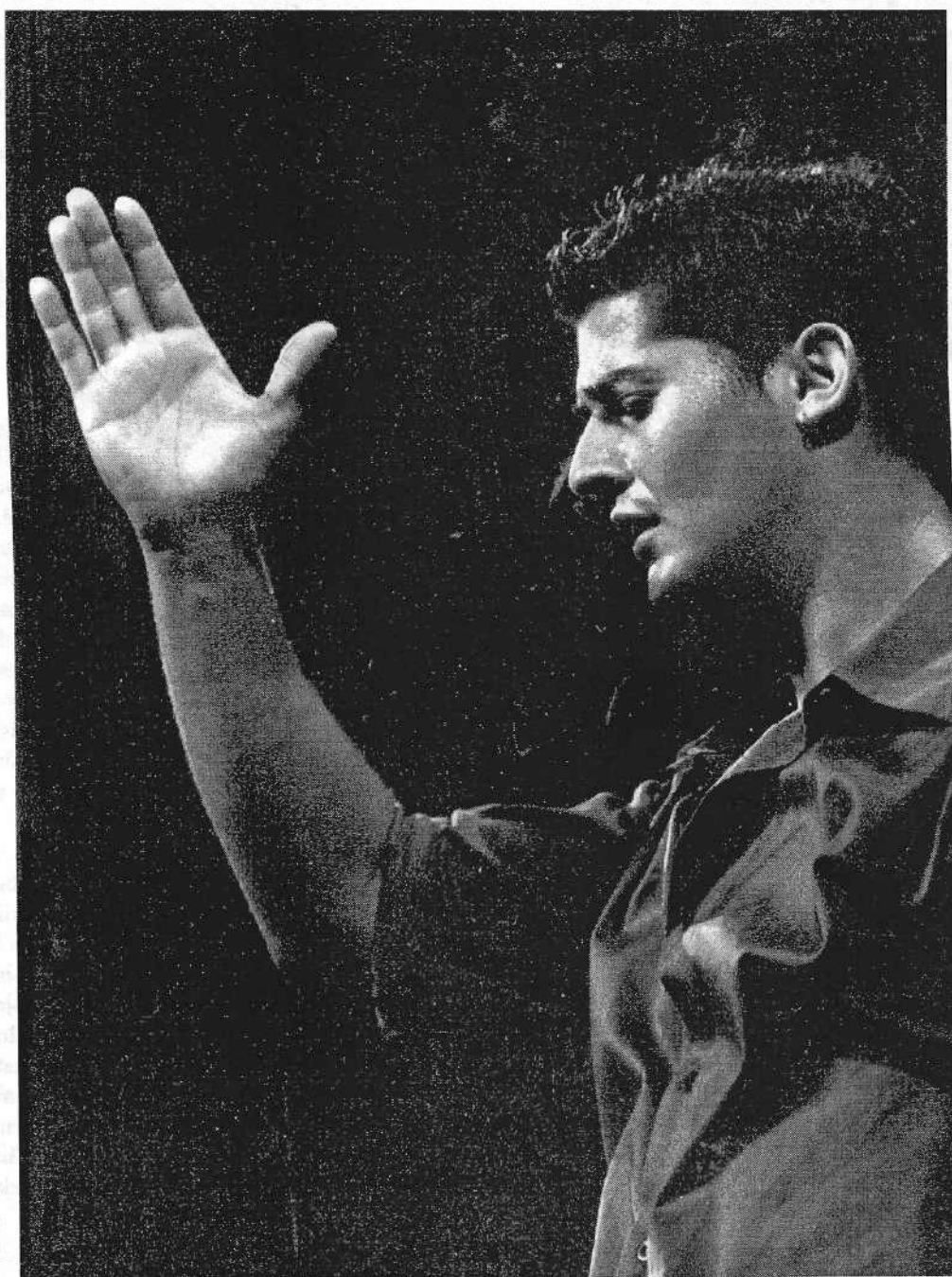
206518-21707). Ensimmäinen erä maksetaan 7.1.2005 mennessä ja toinen erä – 70 euroa tai 90 euroa – maksetaan yhdistyksen tilille 4.2. mennessä. Jos maksu tulee muulta kuin osallistujan tililtä, nimi tulee merkitä maksun yhteydessä. Peruutetusta kurssista pidätetään toimistomaksuna 10 euroa peruutuksen syystä riippumatta.

Tarkemmat tiedot festivaalin ohjelmasta ilmestyvät yhdistyksen kotisivuille, kunhan tiedot tarkentuvat. Osoite on www.flamenco.fi.

flamenco

Rafael Campallo on festivaalin pääesiintyjä lauantain konsertissa

Kuva: Tommi Virtanen

Antonia de Córdobasta TV-ohjelma ystäväpäivänä

Helsingin VIII Flamencofestivaalille hyvän lähtölaukauksen antaa flamencoaiheinen dokumentti espanjalaisesta flamencolaulajasta **Antonia de Córdobasta**. Puolen tunnin mittainen ohjelma lähetetään TV1:n Basaarissa ystäväpäivänä, maanantaina 14.2. klo 17.10. ja uusintana seuraavana päivänä klo 13.05. Basaari on maahanmuuttajista kertova viikoittainen ajankohtais-ohjelma, jonka jokainen jakso on oma itsenäinen kokonaisuutensa. Antoniasta kertovan dokumentin on ohjannut

lehtemme päätoimittajan pestistä luopuva **Tommi Virtanen**, joka on myös Basaarin toimittaja. Aivan sattumaa ei Antonian valinta tv-tähdeksi siis ollut. Vuonna 2002 vappuaaton Basaarissa Antonia esitti silloisen miehensä **Raul Mannolan** kanssa unohtumattoman flamencotulkinnan suomalaisesta ikivihreästä "Taivas on sininen ja valkoinen". Tuosta esityksestä innostuneena tuottaja **Seppo Seppälä** päätti antaa Virtaselle kokonaisen ohjelman Antoniaa varten, joka siis nyt viimein on valmistunut.

Helsinkiin kuukausittainen flamencoklubi "Club Candela"

Suomen talvi pakkaa päälle, nyt sitä kylmää ja pimeää riittää. Katuaktiviteetit ovat Helsingissä "kortilla" ja Madridin keskustan Lavapiés -kaupunginosan vilinään tottuneesta aika autiolta näyttää jopa Aleksanterinkatu jouluruuhkassa. Osana maahanmuuttajan sopeuttamis-ohjelmaa lähti syntymään ajatus edes kerran kuukaudessa toimivasta klubista, jotain "funk-a-delic-flamenco-fuusio-meininkiä", vakituisella rytmiryhmällä, housebändillä, varustettuna. Mausteiksi suunniteltiin joka keikalle "vierailuvia tähtiä", tanssija, laulaja, muusikko tai vaikka tulennielijä voisi tulla kysymykseen, kunhan pysyy rytmissä ("que no pierda el compás...").

Idea oli hyvä – muidenkin kuin haastateltavien mielestä – ja projekti käynnistyi ja konkretisoituu päivä päivältä. Housebändi treenaa ahkerasti. Bändin johtajan **Chiquin** lisäksi bändissä kolistelee suveneristi 8 x 12 -rytmissä **Karo Sampela** kaikenlaisia kannuja ja kattiloita ja 6-kielisen basson ("kun mikään ei riitä") varresta löytyy **Jari "Delay" Kolanen**, molemmat monipuolisia pitkän linjan ammattilaisia. Vaikka perusajatus onkin selvä, klubin toiminta hakee yhä muotoaan. Jos yhteistyötä löytyisi esim. jonkun flamencokoulun taholta, tarkoituksena olisi myös antaa uusille artisteille mahdollisuuksia live-esiintymisiin, viljellä jonkinlaista "peña flamenca" -toimintaa vähän espanjalaisempaahan malliin kuin Helsingistä tällä hetkellä löytyy. Mahdollistaahan ravintola ympäristönä esim. "telkänpöntön" soiton kuuntelun yhdistämisen tapas-naposteluun ja lasilliseen hyvää punaviiniä!

Siis keskiviikkona 2.2. 2005 kaikkien flamencojen "cita obligatoria", pakolliset treffit "Club Candela"ssa, Kruunuhaassa Rauhankatu 13:ssa Ravintola Pianossa. Klubin emäntänä toimii allekirjoittanut ja tilat tarjoaa ystävällisesti edellisen kaveri **Kirsi Ikävalko**. Tämä bändi on pakko tsekata – tervetuloa!

Heidi Oilimo

Pohjoismainen flamenco-festivaali elokuussa 2005

Pohjoismaissa on jo kauan ollut aktiivisia toimijoita flamencon saralla, mutta flamencon tilanne on hyvin erilainen eri maissa. Elokuussa 2002 flamencoleiri Fiesta Nordica keräsi yhteen flamencon harrastajia ja ammattilaisia Suomesta, Ruotsista, Tanskasta ja Virosta, viettääkseen yhdessä viikonlopun Tukholman saaristossa, nauttiakseen opetuksesta workshop-muodossa ja solmiakseen uusia kontakteja. Samaan aikaan keskusteltiin mahdollisuudesta järjestää pohjoismaisen flamencofestivaali yhteisvoimin.

Nyt suunnitelmat toteutuvat! Festival Nordico de Flamenco järjestetään Tukholmassa 15.–22. elokuuta 2005. Festivaalia isännöi Svenska Flamencoföreningen Sacai, joka järjesti myös Fiesta Nordican. Festivaalin tarkoitus on kokoontua, tehdä yhteistyötä, inspiroitua ja kehittyä. Festivaali antaa myös mahdollisuuden tuoda esiin ja tukea pohjoismaisia flamencon ammattilaisia ja näin luoda flamencosta näkyvä ja elävä taidemuoto Pohjoismaihin.

Festivaalilla vierailee tietysti espanjalaisia huippuartisteja, mutta Pohjoismaat esittäytyvät pohjoismaisissa flamencoilloissa. Ohjelmassa on myös kursseja, seminaareja sekä tietenkin *juergaa* ja uusia tuttavuuksia. Festivaalin johtajana toimii Åsa Danielsson Ruotsista ja johtoryhmässä istuu edustajia Ruotsista, Suomesta, Norjasta ja Tanskasta. Suomen osuutta festivaalilla koordinoivat Kaari Martin ja Tove Djupsjöbacka. Tarkka ohjelma selviää talven aikana.

TD

Manzanita on kuollut

Espanjalainen laulaja Manzanita kuoli 5.12.2004 kodissaan Malagassa. Madridissa vuonna 1956 syntynyt artisti oli oikealta nimeltään José Ortega Heredia Manzanita. Manzanitaa pidettiin yhtenä Espanjan parhaimmista mustalaispainotteisen flamencon esittäjistä. Hän oli tunnetun Manolo Caracolin veljenpoika.

Saarikoskea Kom-teatterissa 31.10.2004

Pentti Saarikosken runoihin perustuva Maailmasta-teos sai Suomen kiertueelleen osuvan päätöskonserttipaikan Kom-teatterista. Roni Martinin ja Jukka Orman säveltämä teos esitettiin todennäköisesti viimeistä kertaa ja bändin jäsenet ovat suunnanneet katseensa jo uusiin projekteihin.

Edellisestä Letrasta voitte käydä luntaamassa taustatiedot Maailmasta-teoksesta ja ensi-iltakonsertin arvostelun Helsingin juhla-illoilta. Toistakymmentä keikkaa ympäri Suomea olivat tehneet ryhmän yhteisötoille hyvää. Kokonaisuus kuulosti eheämmältä ja paljon rennommalta – flamenconkin oli saanut enemmän peliaikaa. Portugalin kuu -kappaleen loppulaulut johtivat luontevasti buleríakseen, jossa flamenkokitaristi Rauli Rantanen pääsi hetkeksi loistamaan ja astumaan esiin rivisoittajan roolista. Kaari Martinin kanssa he loihtivat yllättävän flamencoesityksen keskelle soulbändiä. Se oli dramaturgisesti erittäin virkistävä käännös.

Samuli Työrinoja kritisoi Huvilateltan konserttiarvioinnissa flamencon osuutta hieman irralliseksi. Nyt sille oli annettu tilaa ja mahdollisuus kasvaa. Edelleenkin ongelmallisena tekijänä oli Rantasen kitaran mikitys, joka on rockbändin pauhatessa taustalla nykYTEKNIKALLEKIN erittäin vaikea pulma. No, saundit olivat kuitenkin siedettävät ja Kaarin koputukset ainakin kuuluivat hyvin.

Bändin poistuttua viimeisen biisin jälkeen lavalta taputti yleisö sen raivoisesti aplodeeraten takaisin. Bändiliideri, yhtenäään äänessä ollut sähkökitaristi Orma,

Jukka Orma ja Roni Martin heittävät jazziksi biisissä Asemat 1&2

spiikkasi "buleríastreeneit" käyntiin. Se olikin nautittavaa kuultavaa. Kaari Martin lauloi suomeksi buleriasta, pilke silmäkulmassa, mutta uskottavasti. Kaarin vielä tanssittua päälle, hyppäsi Orma lavalle esittämään oman tulkintansa. Minimalistiseen elehtimiseen ei turhia ranteenpyörittelyjä kuulunut. Iso mies näyttää komealta, vaikkei varsinaisesti tekisikään mitään. Kaari Martin näytti punaisessa mekossaan Puna-Hilkalta Orman susimaisen olemuksen rinnalla. Sen jälkeen edellisen poika, Didier Selin, pomppasi taka-alalta lavalle ja veti tyylilleen sopivat, niin vakuuttavat buleríakset, että epäilen numeroa salaa harjoitteluksi. Mistään pikkupoikien koputtelusta ei Selinin kohdallakaan voida puhua, Orman lailla mittaa miehellä on hatun kanssa alun kolmatta metriä. Ehkä juuri siksi molemmilla hattu kuuluikin keikkavarustukseen.

Laulaja Roni Martin pakotettiin myös estradille bulsatreeneihin. Ronin tanssi muistutti lähinnä humalaisen heinäsiirran holtitonta pomppimista. Takin pois heittämisestä irtosi lisäpisteet. Rantanen ei jäänyt pekkaa pahemmaksi, vaan korjasi potin kitaran ja cajónin soiton jälkeen laulamalla pari värssyä ja heittämällä tanssit päälle. Todellinen monitoimimies tuo kalastaja Rantanen.

TV

Kuva: Tommi Virtanen

Cinta Hermo - Piirpauken flamenco

Piirpauke täytti tänä vuonna komeat 30-vuotta. Sen kunniaksi järjestettiin Savoy-teatterissa juhlakonsertti. Massiivinen, koko tuotannon kattava, kolmen tunnin mittainen setti sisälsi myös pienen flamenco-osuuden. Savoyin täpötäysi salillinen odotti kaikesta päätellen ”Konevitsan kirkonkelloja”, sitä ensimmäisen levyn hittiä, ja tulihan se viimein illan lopuksi. Konsertissa oli jo kurvattu Suomesta Saksan kautta Senegaliin, kun yhtyeen andalucialainen solisti, Cinta Hermo asteli kitaransa kanssa lavalle ja vei meidät kerta heitolla kotikonnuilleen. Hän aloitti tulkitsemalla Franz Schubertin klassikon Ave Marian espanjaksi, joka sai takarivin kynniset jazz-puritaanitkin nieleskelemään liikuruksesta. Hermo korvasi tekniset puutteensa sielukkaalla tulkinnalla ja omaperäisellä fraseerauksellaan, vaikka puhtaudessa laulajattaren karheahko ääni ei ehkä täyttänyt klassisen musiikin tiukkoja kriteerejä. Säestäjänä hänellä oli Piirpauken sydän ja perustaja **Sakari Kukko**, sekä senegalilainen perkussionisti **Ismaela Sane** – varsin kansainvälinen poppoo.

Tällä kokoonpanolla Piirpauke onkin esiintynyt jo 15 vuotta. Trio syntyi kaikkien kolmen asustaessa Teneriffalla. Nyt Kukko asuu Kajaanissa ja muutkin asuvat osan ajastaan Helsingissä. Monet suomalaiset musiikin harrastajat tuntevat Hermon juuri Piirpaukesta, eikä nainen olekaan kovin tuttu Suomen flamencoympyröissä. Voisin jopa väittää, että Piirpauken ansiosta hän on yksi tunnetuimmista flamencolaulajista Suomessa.

Hermo jatkoi konsertin kirjavaan antiin sopivasti pääsiäisen ajan saetalaululla*, Virgen de las Aguas, jossa hänen äänensä pääsi oikeuksiin. Hän lauloi ilman säestystä, niin kuin saetat lauletaan. Kolmannen kappaleen Cinta omisti kaksivuotiaalle pojalleen **Pablolle**. Itse kirjoittamassaan sevillanaksessa ”Niño de mi alma” 42-vuotias Hermo kertoo esikoislapsensa merkityksestä. Kappaleen aluksi Kukko kehottaa yleisössä mahdollisesti olevia sevillanan taitajia tulemaan lavalle tanssimaan. Ketään ei tietenkään saapunut ja pyyntö

Kuva: Taisto Lapila

tuntui tilanteeseen nähden lähinnä kornilta. Kukon heittäjä huuli kirjoitti yleisössä vain huvittuneen hörähdyksen, eikä yleisö illan aikana sen rankempaan irroitteluun juuri ryhtynyt. Hermo säesti sevillanaksessa itseään kitaralla, kuten monessa muussakin myöhemmin esitettävässä kappaleessa, joilla taas ei ollut enää mitään tekemistä flamencon kanssa.

Täkalaisilla flamencon harrastajilla olisi hyvät mahdollisuudet kuulla hänen kaunista lauluaan useamminkin kuin vain Piirpauken harvoissa esiintymisissä. Cinta Hermo nimittäin asuu perheineen Suomessa, jolleivät ole toisessa kodissaan Huelvassa.

*Saeta-lauluista kts. artikkeli Letrassa 02/2004

TV

Toma o Dejan konsertti ”Poesia de Flamenco”

Marraskuun lopun pimeässä illassa yleisöllä oli tilaisuus todeta, miten pitkän tien flamencoryhmä Toma o Deja on kulkenut reilussa kahdessa vuodessa.

Toma o Deja sai alkunsa syyskuussa 2002 liikanimellä ”sevillanasyhtye”. Pitkään yhtye soittelikin kepeitä sevillanaksia ja rumbia Peñan juhlissa, kunnes repertuaaria alettiin vaihtaa laajentaa ”vakavasti otettavamman” flamencon suuntaan. Poesia de Flamenco -konsertti osoitti, että yhtye on ottanut uuden suunnan materiaalisuhteiden ja sovittaa perinteistä flamencoä rohkeasti usealle laulajalle sopivaksi.

Poesia de Flamenco -konsertti aloitettiin vahvasti zorongon sanoilla, jotka alkoivat runon muodossa, ennen kuin mukaan tulivat laulu ja tanssi. Illan teema oli yhdistää etelä-amerikkalaisten runoilijoiden (suomeksi käännetty) tekstit ja flamencon musiikkimaailma. Tekstit olivat pääasiassa chileläisen **Pablo Nerudan** käsialaa, muina runoilijoina kuultiin **Dulce María Loynazin**, **Roberto Juarrozin** ja **Jorge Eielson** tekstejä. Musiikkina kuultiin zorongon lisäksi fandangos, bulerías, peteneras, tangos, guajiras, taranta ja mahtuipa mukaan yksi sevillanas, tunnelmallinen ”Pienso en ti”.

Eeva-Kaisa Suhonen on viimeisen vuoden aikana kehittynyt varteenotettavaksi flamencolaulajaksi, ja hänen lauluosuutensa olivatkin illan parasta antia. **Tatiana Soloviova** ja **Irja Kajander-Vierkens** selvisivät tanssi- osuuksistaan hienosti, vaikka molempien kasvoilta paistoi pieni jännittyneisyys. **Jouni Meriläisen** kitarointia oli ilo kuunnella. Viimeisen vuoden ajan yhtyettä on luotsannut Irja Kajander-Vierkens ja kappaleet sovitaan koko ryhmän yhteistyönä. Huiluosuuksista vastaa edelleen **Siv Pensar** ja kuorossa laulavat **Maria Ruottu**, **Heli Kytönen** ja Tatiana Soloviova. Cajonia soittelivat marraskuisen konsertin aikana **Risto Vierkens** ja ylimääräiseksi vahvistukseksi pyydetty **Tove Djupsjöbacka**.

Mielestäni kokonaisuus oli erittäin onnistunut. Mukaan mahtui voimakkaita, hempeitä ja melankolisia tunnelmia. Runojen, musiikin ja tanssien välinen vuoropuhelu soljui tasapainoisena kohti tarantaa, jonka rinnalla kuultiin Pablo Nerudan runo Iltamyöhään: ”Jokin humauti lävitseni kuin aalto kun avasin yön oven”.

Katia Enbuske

Rantanen vierailee Markku Peltolan uudella levyllä

Flamencokitaristi **Rauli Rantanen** vierailee kitaransa kanssa näyttelijänä paremmin tunnetun **Markku ”Peltsi” Peltolan** tammikuussa julkaistavalla levyllä ”Buster Keaton tarkistaa lännen ja idän”.

TV

Pastellimaalauksia**Pirjo Halttu****22.1 - 10.2.2005**Flamenco
pastelli, v. 2004
koko 72 x 90 cm**ArtDiana**

Erottajankatu 5, 00130 Helsinki

puh. 09-6121466, 050-64076,

Galleria avoinna ti-pe 11 - 17, la-su 12 - 16

"Sisäinen maailma on mielestäni hyvä lähtökohta saattaa jotain näkymätöntä näkyväksi tai aistittavaksi. Ajattelen usein tekemisen kautta, joskus lähtöideaa voi olla hyvinkin erilainen lopputuloksen kanssa", kertoo Halttu työstään.

Flamencoaiheista taidetta – Pirjo Haltun pastellimaalauksia Art Dianassa

Art Dianassa on 22.1.–10.2. nähtävissä oululaisen **Pirjo Haltun** pastellimaalauksia. Flamenco harrastava Halttu kertoo tanssin ehtymättömäksi inspiraation lähteeksi. "Innostukseni flamencon maailmaan sain ensimmäisestä flamencoesityksestä, mietin miten tuo kaikki voisi toimia maalauksina. Flamencon maailma on kiehtova sen monipuolisuuden takia, ja maalauksiin saatavat ideat ovat ehtymättömät. Maalauksissa koen tärkeäksi liikkeen ja tunnelman aikaansaamisen, unohtamatta viivan merkitystä", kertoo Halttu. "Näyttelyn kokonaisuus kertoo pienen matkan tämän päivän elämässä."

TV

Diego Amador Sevillan biennaalissa

Diego Amador: Piano Jondo, Teatro Central, XIII Biental de Flamenco, Sevilla, 22.9.2004

Diego Amador, piano ja laulu
Diego del Morao, kitara
Luis Amador, perkussio
Miguel Vargas, kontrabasso
Joselito Fernandez ja El Jairo, palmas

Diego Amador on luova säveltäjä ja instrumenttien yhdistäjä. Hänen tyyliinsä on jazziin taipuva, kokeileva improvisointi, joka pohjautuu luovasti mutta kunnioittavasti flamencoön. Konsertissa hän esitti viimeisimmältä levyltään teemoja pianolla. Ensi alkuun esitetty taranto kuulosti hieman

akateemiselta, mikä voidaan panna Diegon alkujäykkyyden ja yleisön sekä soittajien välisen alkuvaiheen vuorovaikutuksen viileyden piikkiin. Seuraavaan kappaleeseen, tangokseen, tultaessa alkoivat lämmetä niin bändi kuin yleisökin ja bändin jammailu parani paranemistaan. Parhaimmillaan hän kuljetteli samaa teemaa kerta kerran jälkeen kehitellen sen erilaisia variaatioita toisiinsa kietoutuvina tai alkavina, ja siten samasta teemasta kuultiin koko ajan uutta musiikkia.

Toisella puoliajalla Diego pitäytyi lauluun ja lajina oli perinteinen flamenco. Laulajana hän ei kuitenkaan ollut yltänyt ensimmäisen puoliajan näyttöihinsä, sillä tulkinta ja ääniala olivat suhteellisen kapeat. Diario de Sevilla ruotikin monin rivein Diegon puutteita laulajana, joskin antoi sitäkin runsaampaa kiitosta ensimmäisestä puoliajasta ja loppukappaleesta "Quiero olvidarte" (23.9.04, **Juan Vergillos**). Minua Diegon laulun mestareista jälkeen jäävä esitys ei kuitenkaan haitannut, sillä en ole nähnyt niin montaa suurta laulajaa, että olisin kovin krantuksi tullut. Konsertin luonne antoi myös sille tilaa. Esitys oli pienimuotoinen ja intiimi ja vuorovaikutus yleisön ja soittajien kanssa lämmin, jota täydensi vielä loppubuleriasirrottelussa **Joseliton** mukavasti koikkelehtiva tanssi. Diego oli ujohton ja vaatimattoman oloinen,

mikä lienee osaltaan luonut erityisen ilmapiirin konserttiin. Huolimatta suurten elkeiden puutteesta hän innostui encoresa rilluttelemaan oikein kunnolla: hän aloitti flyygelin koskettimia soittamalla, mutta sukelsi jossain vaiheessa puoliksi instrumentin sisään ja ryhtyi soittamaan pienillä kapulantapaisilla, heitti kapulat menemään ja jatkoi soittelua mustan kannen alla sormin.

Temppuilusta ei ollut kyse, sillä improvisointi parani paranemistaan. Tällaiseen konserttiin haluan toistekin.

Arja Haapakorpi

Café ¡Olé!

— flamenco discovaloilla

Café ¡Olé! Flamencotanssi- ja musiikkiteos
Kulttuuriareena Gloriassa 7.11.2004

Koreografia: Marianna Verdecia; tanssi: Las Flamencas: Aura Ettala, Elina Nissinen, Joanna Gefwert, Laura Lahe, Milla Härmä, Marianna Verdecia; musiikki: Antonia de Córdoba (laulu), Juha Leino (kitara & laulu), Vesa Jaakola (kitara), Aram Aflatuni (cajón), Jari "Delay" Kolanen (basso)

Antonia de Córdobaan voimakas persoona toi iltaan kipinää.

TEKSTI: TERHI KETOLAINEN

KUVAT: PASI TAKULA

Tupa oli täynnä, kun jotakuinkin varttia yli seitsemän päästiin alkuun, ja heti seurasikin yllätys: ennakkotiedoista poiketen laulaja **Antonia de Córdoba** esiintyi kitaristi **Ramón Maronierin** kanssa parin numeron verran. Näin onnellisesti kävi siitä syystä, että illan aikana purkittiin materiaalia Antoniasta TV1:lle tehtävään dokumenttiin. Kaunis petenera sujui varsin nautittavissa ja rauhallisissa merkeissä, mutta svengaavasta buleriaksesta valomies innostui erityisesti. Aavistin, että tästä ei hyvää seuraa; valomiehen luovuudesta discovalojen ihmeellisessä maailmassa saimmekin nauttia koko esityksen ajan.

Näiden innostavien ja korkeatasoisten bonusnumeroiden

jälkeen avattiin varsinainen kahvila **Juha Leinon** "itkuvirrellä". Nyyhkytyksen hieman turhasta teatraalisuudesta huolimatta itkijää saapui lohduttamaan Las Flamencas vetävällä soléa por bulerfallaan, jossa pääosassa olivat tuolit sekä rytmi-iloittelu palmaksin ja koputuksin. Tunnelma rauhoitettiin nautittavalla instrumentaalivälipalalla.

Tyttömäisen ja viehkon sevillanaksen jälkeen saapuivat kahvilaan rouvat laahushameissaan: vahvasti aloittanutta **Aura Ettalaa** seurasivat **Milla Härmä** ja **Joanna Gefwert**. Karkinväriset bata de colat eivät liene ilmeisin pukuvalinta

soléaan, lisäksi helminauhat ja käsilaukut menivät jo kitschin puolelle, mutta se oli ehkä tarkoituskin. Elämä on kovaa, mutta naisella on oikeus pukeutua vaikka vaaleanpunaiseen laahushameeseen ja laittaa huulipunaa.

Oli ilahduttavaa, että musiikille oli annettu tilaa. Antonian ja Juhan yhdessä laulama, loppua kohden kasvava bulerías sai suorastaan kylmät väreet kulkemaan selkäpiissä. Suljin silmäni discovaloilta – vaikka niitä kekseliäästi yritettiin saada sopimaan compákseen.

Tähän nousujohteeseen hiipivät mustapukuiset, hattupäiset gangsterit siguiiriyallaan. Las Flamencashan se siinä herrainvetimissä: ensimmäisen kerran illan aikana saivat tanssijat minussa aikaan tuon hykerryttävän 'wau!'-tunteen. Tummanpuhuva tunnelma ikävä kyllä latistui jälleen discovaloihin.

Kuppila ei ole kuppila ilman "kutumusiiikkia", jonka tahtiin mustapukuisia "miehiä" saapuivat viettelemään punapukuiset naiset. Näin samettiset sävelet sulattaisivat kenet tahansa, siihen nähden herrojen ja señoritojen kanssakäyminen oli turhan varovaista ja kainoa.

Valomerkinä toimi riemukas tangos. Sen aloitti soolotanssillaan illan "emäntä"

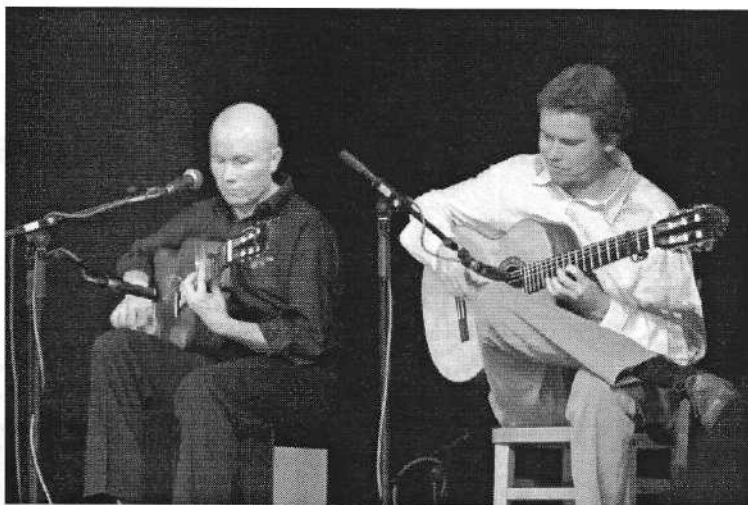

Illan aikana nähtiin lukuisia näyttäviä ryhmätansseja.

Marianna Verdecia, jonka karisma veti lavalle myös muut Flamencat. Tähän on ihan pakko sanoa, että tanssijoiden lunares-mekot olivat erityisen elegantit. (Ja tässä vaiheessa valomieskin sekosi lopullisesti.)

Ilta ei tarjonnut varsinaisesti mitään uutta ja ihmeellistä, mutta kylläkin taitavasti tehtyä ja viihdyttävää flamenco. Itse kahvila-idea oli yksinkertainen, mutta toimi kuin häikä. Koreografiat toistivat paljolti jo ennestään nähtyä, mutta kierrätys ei haitannut: uudessa yhteydessä tuoreus säilyi. Las Flamencasin tyyppinen ”kuviokellunta” sopii tällaiseen epämuodolliseen ja selvästi viihteelliseenkin kokonaisuuteen.

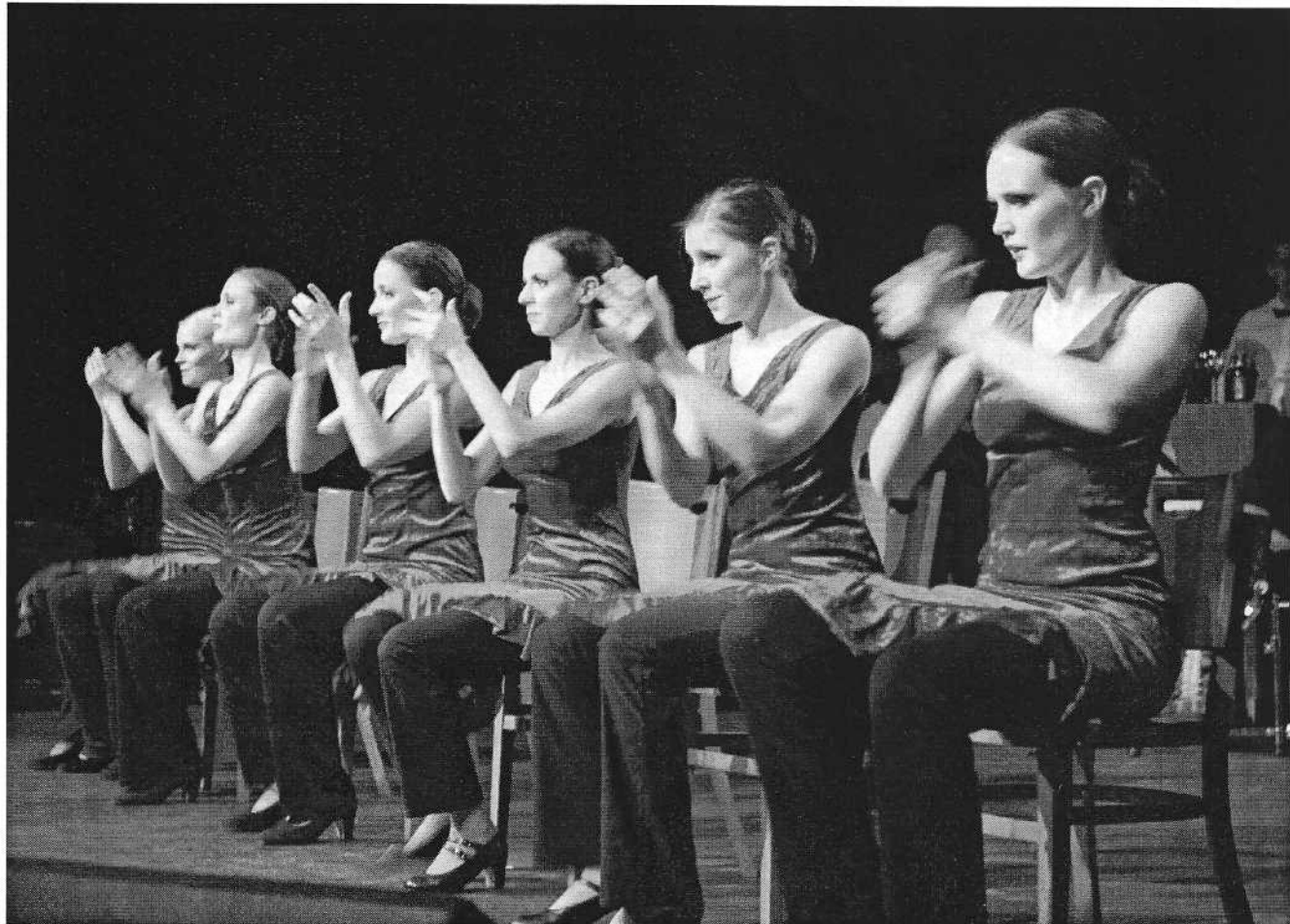
Erityismaininnan ansaitsevat kuitenkin esityksen musiikki ja muusikot. Antonian vahvaa, samalla lämmintä ja karheaa ääntä oli nautinto kuunnella, samoin koko ajan laulajana kehittyvää Juhaa, joka kunnostautui myös kitaranvarressa. **Aram Aflatuni** cajónissa ja **Jari Kolanen** bassossa pohjustivat musiikkia mitä taitavimmilla rytmikuvioilla, enkä muista kitaristi **Vesa Jaakolan** koskaan soittaneen näin hyvin ja vapautuneesti. Hienoa!

Bändin kantavia voimia olivat laulaja-kitaristi Juha Leino (oikealla) ja kitaristi Vesa Jaakola.

Las Flamencasin kauniit tanssijattaret vasemmalta oikealle: Milla Härmä, Aura Ettala, Marianna Verdecia, Joanna Gefwert, Elina Nissinen ja Laura Lahe.

Silkkaa pelleilyä

– eli tarina Didulasta, venäläisestä flamencokitaristista

Ei tarvitse kuin nähdä promotekstit Savoy-nettisivuilla nähdäkseen, että jotain on nyt pielessä. Siellä kummittelee Didula, venäläinen flamencokitaristi, joka esiintyy Savoy-teatterissa 19.11. Tekstin mukaan "hän on suorittanut flamencokitaran mestarikurssin Espanjassa", "perehtynyt myös latinalais-amerikkalaiseen akustiseen kitaramusiikkiin", "hänen levynsä ovat Venäjän eniten myytyjä" ja, kuinka ollakaan, "hänen omaperäinen tapansa soittaa flamencomusiikkia on herättänyt huomiota myös Venäjän ulkopuolella". Mielenkiintoista.

Vaikka epäilen pahinta, uteliaisuus vie Savoy-teatteriin kyseisenä iltana. Jo lämpiössä tunnen itseni oudoksi linnuksi – ympärillä puhutaan vain venäjää. Näyttämön täyttävät rumpusetit, syntikat ja erilaiset kitarat. Bongaan sentään cajónin, eli jotain toivoa on. Vihdoin maestro saapuu itse lavalle.

Didula on pukeutunut rennosti kokonaan valkoiseen. Hän istuu tuolille ja ryhtyy soittamaan. Flamencoa, no jaa. Tunnistan sentään soleán sävelkulkua ja ainakin sävellaji on fryyginen. Toivoa siis on, vaikka maestro soittaa sähkökitaraa massiivisella kaiulla. Toiveikkaat ajatukset loppuvat kuitenkin lyhyeen, kun yhtyeen muut muusikot saapuvat lavalle. Didula nousee tuoliltaan, antaa merkin, ja syntikka aloittaa monotonisen jumputuksen. *Um-ts, um-ts*, tästä lähtien mennään perinteistä venäläistä rokki-teknohumppaa. Yleisö on innoissaan, taputtaa ja huutaa. Didula pomppii ympäri lavaa ja staraillee.

Tämä niin kutsuttu flamenco on siis jotain aivan muuta kuin mitä

mainostetaan, kuten arvata saattoi. "Flamencon mestarikurssin"

suorittminen tarkoittaa muusikkokielellä, että herra on osallistunut yhdelle tiiviskurssille. Tuskin tarvitsee edes huomauttaa, ettei yksi eikä useampikaan tiiviskurssi vielä tee kenestäkään mestaria. Myöhemmin illan aikana hän soittaa pari soolobiisiä lisää. Ilmeisesti kyseisellä "mestarikurssilla" on soitettu soleáa ja tarantoa, sillä nämä soinnut hän taitaa. Flamencotietämys tuntuu jäävän siihen.

Tanssijat satsaavat paljaaseen pintaan – kastanjetit, viuhkat ja pillkukuput on jätetty kotiin. Amatsoniakrobaatti kieriskelee lavan lattialla vähissä vaatteissa. Toinen tanssija tuntuu satsaavan enemmän itämaisen tanssijan rooliin. Hän on sentään oppinut parit lantionheilautukset, joita sitten toistaa eri vaatteissa kahden soolon aikana. Ainoa ilopilkku bändissä on rumpali, joka ilmestyy välillä rumpusetin takaa soittamaan cajónia. Tästä muusikosta tulisi varmaan ihan taitava cajónisti, jos joku kertoisi, mitä soittaa. Svengi ja tekniikka on hallussa, ja 4-tahtisen poljennan mies taitaa. Sen sijaan kukaan muusikoista ei liene kuullutkaan flamencon 12-jakoisista rytmeistä. Ainoa poikkeama 4/4:sta on yhdessä biisissä ilmestyvät oudot 5/8-rytmit, jotka kuulostavat lähinnä huonolta yritykseltä soittaa rytmisesti monimutkaista musiikkia.

No, tarkoituksenani ei ole vain piinata lukijoita kauhukokemuksillani. Kaksituntisen esityksen aikana ehdin kuitenkin miettiä monia asioita. Miksi olen niin tuohtunut siitä, jos joku väittää esittävänsä flamencoa vaikkei selvästi tiedä siitä mitään? Mitä väliä sillä on? Venäjällä flamencoa ei vielä tunneta kovin hyvin, ja suurin osa yleisöstä tuntui olevan innoissaan jo siitä, että siellä se Venäjän oma poika pomppii. Venäjällä on myös ihmisiä, jotka ovat kiinnostuneita aidosta flamencosta, mutta suomalaisten ajatukset venäläisestä flamencosta eivät tällaisten keikkojen myötä ainakaan parane.

Laskelmointia vai tietämättömyyttä

Onko siis kyseessä vain tietämättömyys vai onko kysymys pelkästä laskelmoinnista? Didulan kaltainen toiminta synnyttää mielikuvia flamencosta, jotka saattavat olla haitaksi koko lajille. Jokaisella on vapaus tutustua flamencoon ja poimia siitä vaikutteita omaan musiikkiinsa. On kuitenkin eri asia väittää soittavansa flamencomusiikkia. Flamencon tekemiseen vaaditaan vuosien opiskelut, eikä oppimiseen ole oikoteitä. Asiat pitää oppia ennen kuin voidaan puhua flamencon tekemisestä – oikea flamencotaiteilija tietää, mitä tekee ja tuntee lajinsa perinpohjin.

Tove Djupsjöbacka

Kirjoittaja on suorittanut lukuisia flamencon mestarikursseja

Ihanan kauhea Jörö-Jukka

Kanneltalossa 1.9.2004

TOMMI VIRTANEN

Heinrich Hoffmannin 1800-luvulla kirjoittama lastenkirjaklassikko "Jörö-Jukka" on ikihitti. Karmeista tarinoistaan ja niitä hyvin korostavista kirjailijan itsensä tekemistä kuvista tunnettu kirja on megasuosittu lastenkirja. Se on 150 vuodessa myynyt kymmeniä miljoonia kappaleita ja on käännetty jo yli 30 kielelle! Alun perin Kaari Martinin piti toteuttaa Peppi Pitkätossu flamencon keinoin, mutta produktion kaaduttua ikäviin sopimuskinasteluihin ruotsalaisten kanssa aihe vaihtui Jörö-Jukkaan. Aihetta ehdotti toinen Jukka, Peppi-projektin muusikko Jukka Orma. Kaikki mukana olleet innostuivat Jörö-Jukasta, joka onkin vähintään yhtä kauhistuttavan inspiroiva hahmo kuin Peppi. Tuotannossa mukana ollut Helsingin Juhlaviikot hyväksyi aiheen ja niin esitys sai ensi-iltansa Lasten Juhlaviikoilla 1. syyskuuta.

Jukka ja Sulkaukko

Ensi-ilta yleisö koostui pääasiassa lapsista, jotka ottivat Jörö-Jukan hirvitykset pelotta vastaan. **Jukka Orma** oli Sulkaukkona mustassa kaavussaan ja aidossa parrassaan jo aika pelottavan näköinen hahmo. Kauhistuttavalla äänellään hän kuitenkin heti aluksi selitti lapsille, ettei mitään tarvitse oikeasti pelätä. Huokaisin helpotuksesta ja annoin pakaralihasteni rentoutua. Olin valmis kauhistumaan flamencon siivittämänä.

Koreografia: Kaari Martin; musiikki: Roni Martin, Jukka Orma, Rauli Rantanen; tanssijat: Ailin Bayaz, Kirsi Kuusmanen, Kaari Martin ja Sari Pikkarainen; muusikot: Alf Forsman, Roni Martin, Jukka Orma, Rauli Rantanen; dramaturgia: Minna Harjuniemi; puvustus: Teresa Ackalin; lavastus: Kirsten Weiste; valaistus: Vinski

Kuva: Matti Hovi

Jörö-Jukassa oli railakas meininki. Vasemmalla Sulkaukko Jukka Orma ja oikealla laulaja Roni Martin.

Illan avaa nimikkokappale "Jöröjukka", joka on farruca. Lavalle tulevat **Kirsi Kuusmanen**, **Sari Pikkarainen** ja **Kaari Martin** pitkissä

hiuksissaan ja kynsissään. Tunnelma on heti kohdallaan, tekijät ovat löytäneet hyvän otteen. Näyttävyyteen ollaan todella panostettu. Tytöt näyttävät

hirveiltä, mikä tässä tapauksessa on kohteliaisuus. Seuraavaksi näemme kuinka Vallattoman Volmarin kävi. Kappale on kekseliäästi sävelletty alegrias, illan parhaimpia kappaleita, joka vie vastustamattomasti mukanaan. Kuismanen kekkuloi kekseliäästi Volmarina ja **Ailin Bayaz** tanssii, vai pitäisikö sittenkin sanoa ravaa, pitkin lavaa koirana. Bayaz on uusi kasvo flamencotanssijana, mutta selviää hyvin ryhmän muiden tanssijoiden rinnalla, muilla kun kokemusta on kertynyt rutkasti enemmän.

Karismaattinen Pikkarainen

Kekkapää Mikko -rumbassa Pikkarainen on Kekkapäänä, joka putoaa veteen. Muut tanssijat ovat kaloina. Pikkarainen on karismaattinen tanssija ja pystyy helposti täyttämään lavan missä roolissa tahansa. Tarina jää kuitenkin hieman hämärän peittoon.

Dramaturgiasta vastaava **Minna Harjuniemi** on niittänyt mainetta Ylioppilasteatterin johdossa. Siellä hänellä on ollut vapaat kädet tehdä absurdia ilotulitusta. Jörö-Jukan jokainen luku on oma opetuksensa, itsenäinen tarinansa ja kaipaa siksi selkeää ilmaisua, jopa alleviivausta. Nyt tarinat jäivät hämäräksi ja kirja olisi ollut hyödyllinen käsiohjelmana. Oma osuutensa oli myös harmittavalla äänentoistollisella kömmähdyksellä – **Roni Martinin** laulu jäi aivan liian epäselväksi muminaiksi.

Musiikki svengaa

Juttu pelottomasta metsämiehestä svengaa hyvin soleá por bulerfaksena ja on illan onnistuneimpia kappaleita. **Kaari Martin** loistaa pupuna ja tekee illan ehdottomasti parhaan roolisuorituksensa, jota ei pilaa edes sekava loppu. Seuravassa numerossa, sevillanaksessa, **Rauli Rantanen** hyppää cajónin takaa estradille ja valloittaa yleisön murjaanina. Orma pelottaa Sulkaukkona, muut hyörivät ilkeinä pikkupoikina. Kokonaisuus on hieman kaoottinen, mutta mieltä jää lämmittämään mainio murjaani.

Suomenkielisten tekstien sovitaminen flamencon rytmeihin ei ollut tekijöille mikään helppo homma, vaikka ovatkin kaikki ansioituneita muusikoita

Kuva: Matti Hovi

Kuva: Matti Hovi

ja pitkän linjan biisinikkareita. Illan musiikki on Roni Martinin, Orman, sekä Rantasen käsialaa. Mielestäni muusikot ovat onnistuneet kaiken kaikkiaan hyvin haastavassa tehtävässään.

Loppu soljuu kivasti eteenpäin, vaikka ensi-ilta jännitys näkyikin lievänä jäykkyytenä. Idea bändin toimimisesta osana tarinaa on ainoa oikea vaihtoehto, ainakin Kanneltalon isolla lavalla. Bändi olisi voinut osallistua enemmänkin tarinan tekoon. Harmittelen keikan jälkeen, ettei laulu kuulunut tarpeeksi, eivätkä saundit muutenkaan olleet balanssissa. Hyvin tehtävästään suoriutunut **Alf Forsman** tuli liikaa esille volyymin puolesta, kuten myös Orman sähkökitara – juuri tärkeän laulun kustannuksella. Ylipäättään olisin toivonut flamencoä hieman enemmän yhtyeen

sointiin, kun kerran flamencoteoksesta oli kysymys, nyt bändi oli aika rock. Joka tapauksessa nautin kokonaisuudesta ajoittain paljonkin ja ostaisin levyn kotiinkin kuunneltavaksi, jos sellainen joskus saadaan aikaiseksi.

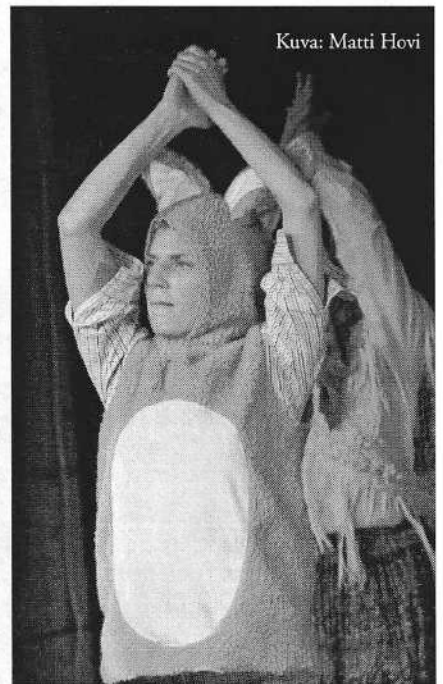
Lopussa yllättävä ruumis!

Harmi sekin, etten päässyt toistamiseen katsomaan kuinka lisäesiintymiset vaikuttivat bändin sointiin ja ryhmän rentouteen. Tanssijat hoitivat kuitenkin roolinsa mallikkaasti, erityisesti Sari Pikkarainen jäi mieleeni vahvuudellaan, ja onnistuivat luomaan hienon illan Jörö-Jukkaa kunnioittavassa hengessä. Suuri merkitys oli tietenkin myös hienolla musiikilla. Illalla kotona kaivoin hikisin sormin vanhan Jörö-Jukka -kirjani esille ja kertosin ennen nukkumaan menoa pelottavat opetukset. Merkillistä! Kirjaan oli ilmestynyt uusi luku. Kirjoita hyvä juttu ajoissa valmiiksi tai Sulkaikko tulee ja kuristaa tietokoneen hiirellä laiskalta toimittajalta silmät ulos päästä! Ja siinä kuvassa olin minä.

Kaari Martin ja Ailin Bayaz tuulettavat keikan jälkeen. Takana vilahtaa Kirsi Kuismanen

Kaari Martin pupuilee

Kuva: Matti Hovi

Sari Pikkarainen

Bailar y reflejar – Tanssi ja ajatus

Andrés Marín Helsingissä

Puitteet Andrés Marínin haastattelulle olivat otolliset. Ennakkokäsityksiä ei ollut kummallakaan, koska emme olleet ennen tavanneet, ja se, ettei tiedä liikaa teki keskustelutamme avoimemman. Ympäristökin oli neutraali. Pilkkopimeässä Helsingissä, tunnelmallisessa latinalais-henkisessä baarissa, kaukana Espanjan sähinöistä, on rentoa puhua flamencosta. Marínin tanssia olin nähnyt Jerezin Teatro Villamartassa viime keväänä. "Más allá del tiempo", toisin kuin moni muu viikon aikana näkemäni teos, jäi mieleeni myös visuaalisesti, minimalistisen ja ilmavan tanssin lisäksi taitavan tilankäytön vuoksi.

Vaikka ylemmän tason kurssi oli teknisesti melko vaativa, siitä sai opiskeltavaa, mietittävää ja motivaatiota. Ähistessämme kiemuraisten rytmiä ja askelkuvioita Marín sanoi: "Tätä juuri haluan! Opettaa teille niin hankalan koreografian, ettette ehdi ajatella mitään muuta! Se on ajatuksenkulkua." Andrés taisi olla oikeassa: kurssi rikasti mieltä, näköä ja kuuloa. Vuosien päästä saatankin tätä Letran numeroa lukiessani kiittää mielessäni Andrésin ja muutaman suomalaisen opettajan kannustusta.

Arvostan Marínin samalla ammattitaitoista ja intohimoista suhdetta työhönsä. Hän on selvästi hyväksynyt, että flamencotaiteilijan roolista ei pääse irti, ainakaan ulkomailla janoisten harrastajien keskellä. Aidosti innostuneena hän jakoi tietämystään flamencosta (ja elämästä, kohtalosta ja kohtalottomuudesta!) aina aamutunneille asti. Välillä hän jopa kysyi huolestuneena, pitkästyttävätkö hänen puheensa! Muistan miten vaikeata on päästä keskustelemaan suuremmissa ryhmässä matkustavien flamencojen

Kuva: Anna Niinimäki

Marínin mielestä vakavamielinen pohdiskelija voi olla flamenco siinä missä huoleton viihdyttäjänkin

kanssa. Eikä moni varmasti uskaltaisikaan yksin viikoksi kylmään pohjolaan. Marínille Suomi oli kuitenkin tuttu jo vuosien takaa. Hän olisi selvästi kuunnellut suomalaisia enemmänkin jos, vain olisimme malttaneet puhua muusta kuin flamencosta. Marín huomasi Helsingin katukuvan eurooppalaistuneen ja sanoi viihtyvänsä jo paremmin, mutta tietoyhteiskuntaa vierastavalle ei suuresta maailmasta taida olla kilpailijaksi Andalusialle. Kun kysyn punaviiniläisyyden ääressä, mitä hän juuri nyt kaipaa Espanjasta, hän vastaa "perhettäni, voisin asua missä tahansa jos perhe olisi mukana". Siitä huolimatta "mi barrio" ja "la sencillez", ilmaisut jotka suomentuvat hieman kömpelösti "kaupunginosani" ja "yksinkertaisuus" ja joita andalusialaiset usein korostavat, ovat tärkeitä myös Marínille.

Marín ei pidä tapaansa tehdä flamenco niinkään rytmisenä kuin musikaalisena. Hän haluaa raikastaa flamenco ja viedä sitä eteenpäin. Hän on tyytyväinen uraansa ja hiljattain Sevillan biennaalissa ensi-iltansa saaneeseen Asimetrías-teokseen, joka sai lehdistöltäkin ylistävää kritiikkiä. Samalla hän toteaa, että tehtävää on paljon, hän ei ole saavuttanut vielä puoliakaan haluamastaan. Tosin hän sanoo olevansa kypsempi ja viisaampi kuin ennen sekä tyytyväinen uraansa ja elämäänsä. Se on jo paljon. Nyt 35-vuotiaana hän tuhahtaa ajatukselle itsestään iäkkäänä tanssijana. Hän haluaa keskittyä vanhemmalla iällä opettamiseen, välittää eteenpäin omaa

Kuva: Anna Niinimäki

näkemystään flamencosta, ja tehdä voitavansa, jotta flamenco säilyisi elävänä. Hän sanoo taistelevansa ihanteidensa puolesta, ei maineen vuoksi. Se edellyttää myös tekniikan opetusta, sillä vaikka on mahdotonta tietää, mikä on flamencon tulevaisuus, on selvää, että se tulee olemaan teknisesti pidemmälle vietyä.

Marín vahvistaa käsitykseni espanjalaiseen flamencokulttuuriin kuuluvasta välillä fanaattisestakin perinteiden suojelusta. Hän onkin ensimmäinen espanjalainen flamenco, jonka kanssa uskaltauduin arvostelemaan kyseistä ilmiötä. Marínin antipatiat kohdistuvat konservatiivisiin teatterien johtajiin ja muihin "flamencopäättäjiin". Hänen mukaansa esiintyjät valitaan festivaaleille pitkälti henkilökohtaisten mieltymysten mukaan, ei taiteellisten meriittien. Omaperäisyys ei tässä taiteessa ole ollut menestyksen tae.

"On olemassa elävää ja kuollutta taidetta", Marín toteaa. Vaikka kunnioittaakin perinteitä täydellä vakavuudella suhteessaan lauluun, hän

on myös avoin uudelle. Hänen omien sanojensa mukaan: *"quiero dar otra estetica a lo usual, para que el agua se mueva"* (suom: "haluan tuoda esille tavanomaisesta poikkeavaa esteettisyyttä, jotta sillä (flamencolla) olisi merkitystä"). Pahinta on hänen mukaansa fanaattisuus, se että uskoo edustavansa "aitoa" flamencoä eli totuutta (*"creerte en una posición de verdad"*). Kun kysyn kokeeko hän saavansa enemmän arvostusta ulkomailla kuin Espanjassa, hän vastaa hieman kierrellen mutta vakuuttavasti; "taidetta arvostetaan missä tahansa, jos arvostat itseäsi ja yleisöäsi".

On ilmeistä, että taiteilijalla ideat kumpuavat sisältä, mutta uskon, että on oltava myös jokin ulkoinen voima johon voi nojautua luomisessa, kuten luonto tai kulttuuri. Kysyn onko jotakin, hänen itsensä ulkopuolella, josta hän hakee inspiraatiota? Andrés vastaa, että kaiken takana on levottomuus ja tarve saada ilmaista itseään. "Tanssi on vain tapani ilmaista itseäni. Laulaessa en tunne oloani yhtä mukavaksi, laulajaksi synnyttään. Mutta kyllä suurin inspiraationlähde on laulu".

Entä flamenco ilman laulua, onko se flamenco? Marínin mukaan laulu on kaiken ydin, mutta voi kitaramusiikkiinkin tehdä hyvän koreografian. Asimetrías-teos pitää sisällään buleriaksen, joka koostuu tanssista ja kolmesta eri kitaristista (**Antonio Rey, Salvador Gutiérrez ja Juan Antonio Suárez "Canito"**). "Heidän soittonsa on niin erilaista, että oli pakko etsiä epäsymmetria ja korostaa heidän erilaisuuttaan. Maailma on täynnä todella kaunista musiikkia, mutta onhan laulun ja instrumentaalimusiikin välillä ero. Kun saman falsetan kuulee useamman kerran, se voi alkaa toistaa itseään. Mutta ihmisääni kuullostaa joka kerta erilaiselta."

Marín löytää flamencolle vertauskuvan uskonnosta. "Flamenco on kuin tapa rukoilla ja olla itseni kanssa. Monelle riittää saman iäkkäisen rukouksen toistaminen. Minä haluan tehdä sen ajatuksella (*"reflejando"*) sen sijaan että toistaisin samaa rukousta. Se on epäaitoa."

Ailin Bayaz

Kuva: Auli Kaartinen

Tällä kertaa Marínin toi Suomeen Tanssin Tuotantoyhdistys Canela.

Kuva: Auli Kaartinen

Kuva: Auli Kaartinen

Kuningas Khaled on kruununsa arvoinen

Khaled yhtyeineen, Savoy-teatteri 2.11.2004

TOVE DJUPSJÖBACKA

Savoy-teatterin maailmanmusiikin konserttisarja on viime vuosien aikana esitellyt pitkän rivin maailmanmusiikin todellisia tähtiesiintyjä. Viime keväänä ihailtiin **Angelique Kidjon** taitoja, tänä syksynä esiintymään oltiin saatu räimusiikin kuningas **Khaled**, joka veti odotetusti talon täyteen kaksi iltaa peräkkäin.

Khaledin esittämä räimusiikki on peräisin länsi-Algeriasta ja on lähinnä alempien yhteiskuntaluokkien musiikkia. Sanoitukset ovat alusta asti koskeneet vapautta – on korostettu vapautta elää kuten haluaa, usein myös vapautta elää niin kevytmielisesti kuin haluaa... Vapaudenrakkaudesta tie poliittisiin kannanottoihin ei ole kovin pitkä, toisin sanoen viranomaiset ja fundamentalistiset muslimit eivät ole olleet kovin ihastuneita räimusiikkiin, varsinkin kun se on saanut merkittävän aseman nuoremman polven protestimusiikkina.

Khaled Hadj-Brahim (s. 1960) aloitti uransa jo seitsemänvuotiaana ja julistettiin räimusiikin kuninkaaksi

hyvin varhain. Tänä päivänä hän on kansainvälinen tähti, joka on äärimmäisen suosittu nykyisessä kotimaassaan Ranskassa kuten myös Espanjassa. Savoyn esite tietää kertoa, että hän on Intiassa tunnetumpi kuin **Michael Jackson**.

Espanjassa Khaled on tunnettu myös yhteistyöstään espanjalaisten muusikojen kanssa. Flamencoihmisten kuuluu tuntea ainakin hänen esiintymisensä **Vicente Amigon** Ciudad de las ideas -levyllä. Myös **Ketaman** kanssa tehty ”El oasis de los dioses” kannattaa kuunnella saadakseen kuvan Khaledin uskomattoman melismaattisesta laulutyylisestä.

Khaledin oma yhtye soittaa melko tiukkaa länsimaista groovea, säestyksessä dominoivat kitara, basso ja rummut. Jazzmainen puhallinsektio toimii tarvittaessa myös jousisektiona, soittaen unisonossa tyypilliseen arabialaiseen tapaan. Suurin osa musiikista on tiukkaa 4/4-tahtilajia, mutta myös muita tahtilajeja esiintyy. Kun yleisö vaikuttaa epäröivän, mikä tahti on kyseessä, muusikot ovat heti valmiina näyttämään,

mihin tahtiin kuuluu taputtaa. Ja taputtaa ja tanssii, sitä yleisö tekee – Khaledin musiikki on ennen kaikkea vastustamatonta tanssimusiikkia.

Kansainvälinen tähti tekee sympaatisen vaikutelman luonnollisella lavaesiintymisellään. Khaledin kasvot loistavat kuin onnellisen pikkupojan kasvot ja vaikuttaa siltä, että hän edelleen nauttii siitä mitä tekee. Valitettavasti kielimuuri esti häntä kertomaan kappaleistaan, olisi ollut mielenkiintoista kuulla jotain kappaleiden taustoista. Jotkut kappaleet tuntuivat pohjautuvan selvemmin perinнемusiikkiin, kun taas parissa kappaleessa oli selvästi espanjalaisia vaikutteita – akustisia kitaroita Gypsy Kings -tyyliin.

Valitettavasti Savoy-teatteri ei aivan riitä tällaiselle suuryhtyeelle. Tila on kyllä sinänsä erittäin toimiva, mutta yhtyeen tuottama äänen voimakkuus on niin suuri, että kipuraja ylittyy heti. Korvatulppien myyminen ovelta ei tarkoita sitä, että volyyymia voidaan nostaa kuinka korkealle tahansa.

Palvelua,

Osaamista,

Valikoimaa

Väriä kotiisi maalaten,
trendikkyyttä tapeteilla,
laatua lattiapäällysteillä,
kestävyyttä keraamisilla
laatoilla.

Paras
Sisustuskauppa

www.rtv-yhtyma.fi

Kansanmusiikkifestivaali

— Pori Folk

18.–21.8.2004

Kuva: Sirpa Urpulahti

Porissa järjestettiin elokuun loppupuolella viidennen kerran kansanmusiikki-festivaali Pori Folk.

Flamenco on ollut festivaalin kuviossa mukana alusta alkaen, lähinnä suomalaisin voimin. Porin Flamenco-opisto järjesti vuosi sitten flamencokulkueen, joka tänä vuonna laajennettiin Satakunta tanssii-kulkueeksi mukana vatsa-, rivi- ja kansantanssijoita flamencojen lisäksi. Kulkue päätyi kävelykadun esiintymislavalle, jossa joka ryhmällä oli omat esityksensä. Kuten aiempinakin vuosina yleisöä oli tiiviisti pakkautuneena niin kulkueen varrella kuin esiintymislavan luonakin.

Tänä vuonna saimme lisäksi nauttia granadalaisen flamencoryhmän esityksestä. Kyseessä oli kaupungin ylläpitämän tanssikoulun johtajan **Antonio Vallejon** muodostama ryhmä, joka koostui laulajasta, kahdesta kitaristista ja kolmesta tanssijasta. Itse

maestro oli mukana ryhmänjohtajana sekä esityksissä palmakissa ja laulussa lähinnä tunnelmanluojana.

Ryhmä edusti tyypillistä granadalaisista Sacromonten luola-flamenco. Tulisuu ja temperamenttia riitti, mutta koreografiat olivat yksipuolisia ja samaa toistavia. Ryhmän ensimmäinen esitys oli pienessä ravintolassa, ja siellä se kyllä onnistui hienosti. Saimme kokea aidon *tablaon* tunnelmaa, kun tanssijat esiintyivät n. 1,2 m kantiltaan olevan levyn päällä metrin päässä yleisöstä. Tunnelma oli tiivis ja kuuma! Tärykalvot olivat kovalla koetuksella tanssijoiden jalkojen takooessa kiivaasti. Samoin palmakset ylittivät varmasti kaikki korvien turvallisuussäädökset.

Toinen esitys oli isossa, hieman kalseassa Promenadi-salissa, jossa ryhmän esitys ei toiminut niin hyvin. Teatterilavalla korostui koreografioiden yksipuolisuus ja samankaltaisuus. Herkkyys ja pysähdys puuttuivat ja esitys oli kovin hätäisen tuntuinen. Onneksi ensimmäinen esitys oli parempi!

Ryhmän naistanssijat pitivät myös

kolmen päivän tiiviskurssin Porin Flamenco-opiston edistyneille oppilaille. Teimme kaksi kokonaista koreografiaa: soleá por buleriasin kepeillä ja tangoksen. Parasta antia kurssilla oli tangos, joka todella sujui Granadan tytöiltä! Kaiken kaikkiaan mahtava flamenco-viikonloppu Porissa, kiitos Pori Folkille sekä kaikille järjestelyihin osallistuneille!

Maria Kause

Sevillassa asuva Maija Lepistö:

“Perinteet tutuksi”

Kuva: Tommi Virtanen

Maija Lepistö aloitti flamencotanssijan uransa jo 11-vuotiaana Helsingissä. Nyt hän asuu jo kolmatta vuotta Espanjassa. Tapasin Lepistön Tampereen flamencoviikon jälkeen Strindbergin kahvilassa Helsingissä – viikon päästä hän olisi jo nykyisessä kotikaupungissaan Sevillassa. Joimme maitokahvit ja rupattelimme hetken flamencosta. 24-vuotias tanssijatar kertoi millaista on opiskella flamenco Espanjassa ja katsoa sieltä päin Suomen flamencolämää.

Mikä flamencossa kiinnostaa eniten?

Se on niin kokonaisvaltaista. Jos ajattelee nykyflamenco tanssina, siinä on mahdollista tehdä melkein mitä vaan. Se ei ole sidottu mihinkään tekniikkaan, eikä mihinkään määritelyihin

asentoihin, niin kuin esimerkiksi klassinen tanssi. Vähän jotain liikettä muuntelemalla voi ilmaista tosi erilaisia tunnetiloja. Flamenco onnistuu kiteyttämään elämän kaikki osa-alueet, sanoo Lepistö hetken pohdittuaan.

Viime aikoina olen yrittänyt kuunnella vanhoja lauluja. Kuulen kuitenkin niin paljon moderneja juttuja. Viimeksi ostin **Antonio Chacónin** levyn. Siitä olen kuunnellut malagueñoja, ne jäävät yleensä meille tanssijoille niin kaukaisiksi, koska niitä ei perinteisesti tanssita. Pyrin oppimaan myös sellaisia puolia flamencosta, mitkä eivät eivätsä nimenomaan tanssijana kosketa.

Flamencon tärkeimmät elementit?

Tunne ja aitous, ilmaisun rehellisyys. Tietty alastomuus siinä tekemisessä, itsensä avaaminen. Myös silloin kun itse näkee jotain. Kesinkertaisempikin taiteilija voi antaa paljon vilpittömyydellä, vaikka keinot eivät olisikaan loppuun asti hyödynnetyt. Totta kai tekniikka on tärkeää, se on keino välittää niitä tunteita, mutta ilman tekniikkaakin voi antaa paljon.

Mikä on olennaisinta mitä olet oppinut Espanjassa?

Vaikea nostaa esille yhtä asiaa. Ehkä tietynlainen itsevarmuus. Suomessa ihmisillä on liikaa taipumusta panostaa tekniseen suoritukseen. Espanjalaiset säilyttävät itsevarmuuden, vaikka jotain menisikin pieleen. Itsevarma ilme ja tietty uho saa esiintymisen loppujen lopuksi näyttämään vakuuttavalta. Sen mä olen oppinut, pitää olla vakuuttava, eikä saa vähätellä sitä omaa tekemistä, vaikka olisikin epävarma.

Siihen saattaa vaikuttaa myös se, että Espanjassa lähdetään perinteistä. Meidän suomalaisten täytyy opiskella andalucialaisille luonteavat liikkeet tanssitekniikkana, mikä näkyy helposti epävarmuutena.

Lepistö kantaa myös huolta suomalaisen flamencon kehityksestä – perinteitä ei tule unohtaa.

Mun mielestä suurin osa jutuista, mitä Suomessa olen nähnyt, ovat olleet mielenkiintoisia, ja on hienoa, että uskalletaan luoda uutta, eikä vain kopioida. Olen vain hieman huolissani siitä suunnasta, mihin mahdollisesti ollaan menossa. On vaara, että

erkaannutaan liian etäälle flamencosta, painottaa Lepistö.

Kuinka paljon tanssijoiden tulisi tuntea espanjalaista kulttuuria?

Mitä enemmän sitä oppii ymmärtämään, sitä enemmän sitä oppii kunnioittamaan – myös semmoiset asiat, jotka aluksi tuntuvat oudoilta ja joita ei ymmärrä. Espanjalaiset ovat hyvin ehdottomia, ilmaisevat vahvasti asioita. Kun ei tunne sitä kulttuuria, se saattaa tuntua oudolta. Siitä ei tietenkään pääse mihinkään, että flamenco on aina espanjalaista, siksi sen kulttuuriympäristön tunteminen on tärkeää. Jos haluaa tehdä flamenco, on tietyllä tavalla pakko kunnioittaa espanjalaisuutta ja tapoja, ihmisten erilaista luonnetta.

Kuinka paljon tanssijoiden tulisi tuntea laulua ja kitaransoittoa?

Perusasiat täytyy tietää. Esimerkiksi jos haluaa tehdä alegrían, täytyy tietää laulun rakenne, jotta voi tehdä koreografian tasapainoisesti. Jokaiselle on eduksi ottaa selville asioita. Itse olen huono lukemaan asioita kirjoista, mutta mulla on kuitenkin tarve ottaa selvää taustoista, jotta voin täysipainoisesti tehdä asioita.

Keneltä olet oppinut eniten?

Aloitin flamencon tanssimisen niin nuorena, että tein pitkään tiedostamatta mitä tein. Mukaan mahtuu monenlaista vaihetta ja olen oppinut eri opettajalta eri asioita. On vaikea nostaa ketään muiden yläpuolelle.

Espanjassa asuessani nykyinen opettajani **Manuel Betanzos** on vahvistanut niitä ajatuksiani, mitä minulla on jo ollut. Hän on vaatinut minulta paljon, pakottanut tekemään töitä ja menemään omien rajojeni yli. Hän on myös opettanut asennetta tekemiseen.

Mitä toiveita ja päämääriä sinulla tanssijana on?

Että voisin aina tanssia, treenata ja oppia lisää. Mitä enemmän tekee, sitä enemmän tajuaa kuinka paljon on opittavaa. Haluan myös esiintyä ja olla mukana eri projekteissa, ja sitä kautta antaa jotain itsestäni. Tosin juuri tällä hetkellä ei tunnu siltä, että mulla olisi mitään annettavaa. Nyt haluan keskittyä oppimiseen. Haluaisinkin olla mukana jossain ryhmässä, Espanjassa. Haluaisin nähdä konkreettisesti mitä se on ja

oppia sitä kautta. En kuitenkaan halua olla missä tahansa compafiassa vain sen vuoksi, että pääsen esiintymään, vaan sellaisessa, jota todella arvostan.

Nautin myös opettamisesta ja siitä, että mulla on mahdollisuus tuoda Suomeen jotain siitä, mitä Sevillassa opin ja näen.

Mikä saa sinut innostumaan aina uudelleen flamencosta?

Hyvät keikat! Monesti on tosin niin, että kun näkee jotain tosi hienoa, sitä lannistuu ja ajattelee, että ei tästä mitään tule, mutta useimmiten siinä käy niin, että hyvän keikan jälkeen haluttaa välittömästi lähteä treenaamaan. Vahvistuu halu, että tämä on sitä mitä haluan tehdä.

Saan myös hirveästi puhtia ja innostusta, kun näen kurinalaisia ja

eteenpäin tahtovia ihmisiä. Mä en ole koskaan pakottanut itseäni tekemään töitä, vaan olen aina tanssinut siitä tahdosta, että on ollut niin mukavaa. Olen ehkä hieman laiska.

Tärkeintä hetkeä uraltaan Lepistö ei osaa nimetä, mutta ei myöskään muista suuria pettymyksiä. Hetken mietittyään hän kuitenkin jatkaa.

Iso ja merkittävä päätös, vaikka teinkin sen puoli huolimattomasti, oli lähteä treenaamaan Espanjaan, Fundacion de Cristina Heereniin, ja nimenomaan pelkästään flamenco. Vaikka myöhemmin huomasinkin, että se paikka ei ollut hyvä valinta, oli itse päätös uralleeni ehkä kaikkein merkittävin.

Tommi Virtanen

Kuva: Tommi Virtanen

Flamenco — yksin vai yhdessä?

Aloitettuani flamencoharrastukseni vuonna 1998 huomasin, että alan harrastajia oli paljon tarjolla etenkin Helsingissä. Tutustuin pikku hiljaa eri ihmisiin ja puhuimme paljon flamencosta aina pikkutunneille saakka. Ensimmäinen esiintyminen taisi olla **Juha Leinon** kanssa 1998 peñan pikkujoulujuhliissa. Treenailimme usein Juhan ja tanssijoiden kanssa peñalla ja valmistauduimme keikoille. Koulun lopettaneena kiinnostukseni kohdistui pelkästään flamencoan. Intoa riitti ja *falsetoja* tuli kyhättyä monen minuutin verran. Ihminen haluaa siis selvästi turvautua siihen, mihin kokee intohimoa. Ei nuorena ajattele järkeä vaan antaa mennä!

Tunnetta vai järkeilyä?

Mielestäni flamenco on enemmän tunnetta kuin järkeilyä, vaikka täällä meillä järkeilyyn joutuu syylistymään johtuen muista kiireistä. Muusikkona oleminen on täällä Suomessa aika hankalaa, koska silloin flamencosta helposti tulee yksinäistä puurtamista. Tosin tanssijan ja kitaristin yhteistyö on enemmän tunnetta kuin järkeilyä, koska kommunikointi on aitoa, avointa ja siis totta. Ongelmana on se, kuinka paljon yhdessä tekemiselle jää aikaa? Meillä kaikilla on velvollisuuksia ja yhteiset treenit usein tahtovat pakkautua sinne viimeiselle viikolle ennen esitystä. Tämä on se ongelma, jonka koen hankalaksi täällä Suomessa. Toki ihmiset sisäistävät asiat eri tavalla, mutta olen vakuuttunut siitä, että tämä malli tuottaa enemmän suoritusta eikä tunnetta, jota flamenco minusta on. Tunne ei voi syntyä kiireestä, vaan siitä, että pääsee asian ytimeen. Tämän lisäksi olen havainnut, että keikan jälkeen sovitut treenit venyvät kuukausien päähän. Vaikeudeksi tulee biisin ja koreografian rakenteen muistaminen, ja mahdollisesti suunnitteilla on halu tehdä täysin uusi koreografia. Työ siis alkaa melkein alusta. Jos siis keikkoja olisi säännöllisesti ja

ohjelma koostuisi samoista biiseistä, olisi mahdollisuus saavuttaa tarvittava aine eli ts. svengi. Uskon, että jaksaisin seurata muusikkojen ja tanssijoiden esitystä useampaan kertaan, vaikka ohjelma olisi täysin sama joka kerralla. Sen sijaan nauhabiisiin tehty koreografia ja sen esittäminen monta kertaa ei ole niin nautittavaa. Se johtuu vaan siitä, että ihminen on elävä olento ja voi huutaa vaikkapa olé! Nauhassa olé on aina samassa paikassa tai sitten sitä ei ole siellä ollenkaan.

Yksin vai yhdessä?

Harmi, etten ole ikinä tanssinut, koska on niin vaikeaa samaistua tanssijan kokemaan flamencoan. Mieleeni tuli vain se, että kuinka tanssija kokee taustanauhan verrattuna live-kitarointiin/lauluun? Ainakin taustanauhassa on se hyvä puoli, että sen voi myös ottaa kotiin ja sitä voi kuunnella korvakuulokkeilla. Ryhmän ottaminen keikalle tulee helposti aika kalliiksi ja ainahan sevillanaksen osaa, joten nauhamusiikilla on puolensa. Huonona puolena näen sen, että yleisölle ei välity sitä kokonaisuutta, jota flamencossa tarvitaan. Vaikka nauhalla olisi laulua ja kitaraa, niin silti tunne ei ole aitoa, koska ne eivät voi joustaa. Muusikoilla on siis myös paikkansa ja he tarvitsevat täällä Suomessa tanssijan, jotta yhdessä tekemisen maku säilyisi. On myönnettävä, että tanssitunnit kokoavat ihmiset yhteen ja opettaja voi jakaa osaamistaan muille, mutta muusikkojen ja tanssijoiden välinen suhde on epäsäännöllisempää ja aina sovittavissa erikseen.

Palautetta kiitos

Toivottavasti kukaan tuntemani henkilö ei loukkaantunut tästä kirjoituksesta ja ajattele, että mitä toikin nyt taas yrittää selittää. Halusin kirjoittaa tämän, koska letrassa on ollut viime

aikoina niin paljon pelkästään tanssiin liittyviä arvosteluja ja ajattelin tämän herättävän keskustelua. Toivottavasti joku tanssija kirjoittaisi suhteestaan flamencoan ja siitä, kuinka hän kokee livemusiikin ja nauhamusiikin välisen eron. Lopuksi terveisii sinne Helsinkiin kaikille flamencoystävälle! Niin paljon jäi vielä sanottavaa...

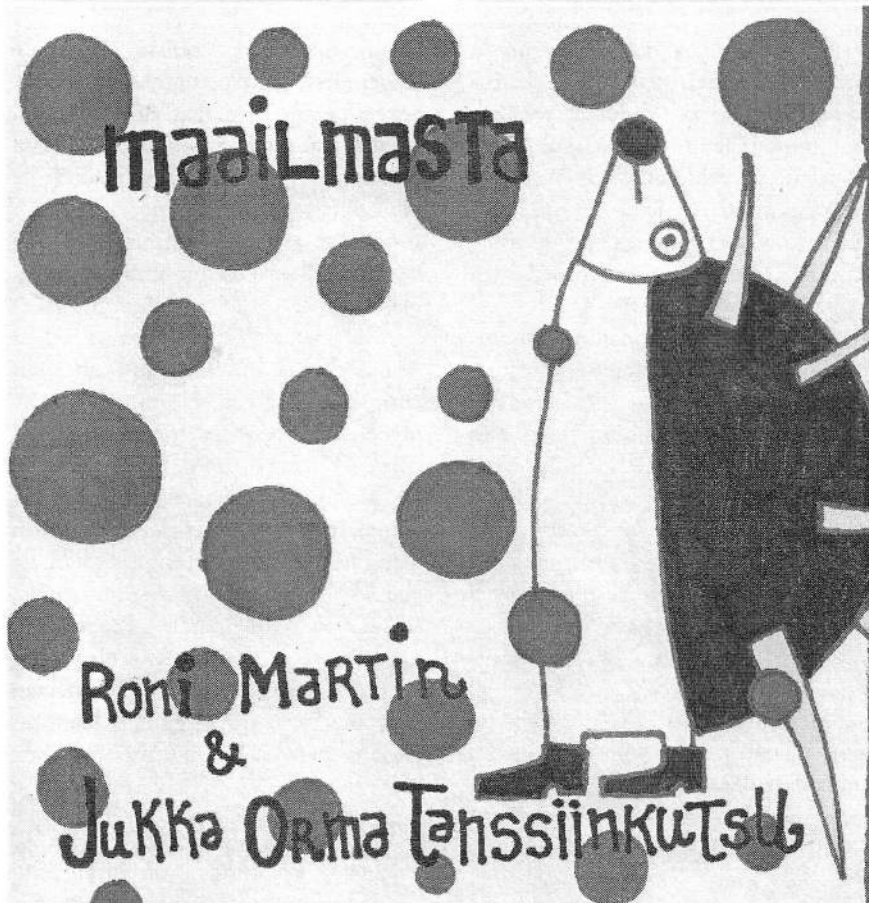
Juho Koskimies

PS. Osan aikaani kulutan edelleen falsetoja tehdessä ja myös rokkia soitellessa vastaperustetun bändin kanssa Jyväskylässä.

**Helsingin
Flamencoyhdistyksen
omat internet-sivut
löytyvät osoitteesta**

www.flamenco.fi

Roni Martin & Jukka Orma Tanssiinkutsu: Maailmasta

(2004) VELVECD28

Alf Forsman, lyömäsoittimet; Kaari Martin, flamencotanssi ja palmas; Roni Martin, laulu, koskettimet ja mandoliini; Jukka Orma, kitara, koskettimet, trumpetti, basso ja laulu; Rauli Rantanen, flamencokitara ja cajón; Didier Selin, perkussio, basso ja koskettimet; Tero Siitonen, sähkö- ja kontrabasso, laulu

Todettakoon heti alkuun, että "Maailmasta" ei ole perinteisesti ajatellen flamencolevy. Se on **Pentti Saarikosken** reksteihin sävellettyä musiikkia, johon flamenco on sulautettu yhdeksi elementiksi. Loppuputulos on kuitenkin hengeltään väkevästi flamenco.

Soulfunkjazz

Levyn aloittaa letkeä "Manannan McLir", jossa kertosäkeen hokema jää rehokkaasti päähän soimaan. **Jukka Orman** johtama bändi svengaa ja keinuu mukavasti. Yhtä letkeissä merkeissä etenee hauska "Perintöhattu", jonka sanat saavat hymyilemään ja laulamaan

mukana. "Minä menen myymään perintöhätun. Perintöhattu on vieläkin viisautta täynnä... Joku kävelee metsässä pistelee neulasiin onnenlehtiä." Oivasti sanottu.

Laulaja-säveltäjä **Roni Martin** on käyttänyt Saarikoski-tulkinnoissaan paljon toistoa tehokeinona. Se voi jopa häiritä, mutta Saarikosken kielikuvat ovat niin persoonallisia ja moniselitteisiä, että ne kestävät toistonkin. "Ihmisen puolikkaat kävelevät minun silmiäni parvekkeilla", lauletaan kappaleessa "Päivä", joka laukkaa niin funkisti, että hiki tirisee kaiuttimista. Roni Martin hallitsee tyyllilajin maneerit suveneristi, eikä laulussa ole uskottavuusongelmaa, vaikka suomeksi mennäänkin. Hämmästyttävää.

Flamencosuora

"Suurkaupungit" avaa kolmantena raitana flamencohanat. Biisi on kostea rockrypistys, jossa Orman riffittelyn katkaisee yht'äkkiä **Kaari Martinin** instrumentti, vartalo. Kaari koputtaa, hakkaa käsiään, napsuttelee ja paukuttaa armotta. Kaarin tarkasti koputtamat rytmit sopivat luontevasti

kokonaisuuteen. Rumpali **Alf Forsmanin** kanssa he muodostavat saumattoman rytmiryhmän, eikä yhdistelmä tunnu lainkaan keinotekoiselta. Seuraavaksi sukelletaan syvemmälle flamencoon. "Syntymäpäivä" on levyn kaunein kappale, suomenkielinen taranta! Sen pysäyttävä, kuoleman sävyttämä teksti – yhdistettynä **Rauli Rantasen** herkkään, mutta vahvaan flamencokitaraan – luo vahvan tunnelman. Loppupuolella Rantasen ja Kaari Martinin vuoropuhelu tuo flamencon näyttämölle, muun bändin vetäytyessä taka-alalle. Kuulemme vain Orman trumpetin maalailua ja udun pulputusta. Rantasen taiturimaista kitarointia on levyllä säästeliäästi, siksi se kuulostaa sitäkin nautittavammalta. Flamencoputki hui-pentuu mieluiseen "Hullun miehen hevoseen", jossa varsinkin Orma on kovemmassa vedossa kuin mitä olen kuullut sitten hänen Sielun Veljet -vuosien.

Liikkeellepanevana voimana ovat toimineet Pentti Saarikosken mestarilliset tekstit, kertoo Roni Martin prosessin historiasta. Väkevät runot ovat syntyneet 23-vuotiaan nuoren Saarikosken, ei vielä dekadentin julkisjuopon, terävästä kynästä. Martin on onnistunut hienosti tuomaan tekstit 60-luvulta uudelle vuosituhannele sulattamalla ne osaksi omaa musiikkiperimäänsä. Siinä kuuluu flamenco-, pop- ja rockmusiikki, mutta ennenkaikkea slaavilainen melankolia ja musta soulfunk. Se on oma kokonaisuutensa, jolle ei tee oikeutta palasiin pilkkominen ja perkaaminen.

Parhaimmat fiilikset levystä saa kuuntelemalla sitä ennakkoluulottomasti, miettimättä mitkä musiikkityylit se edustaa. Pohjimmiltaan kaikki taide on historian ja kulttuuriperimän sulauttamista joksikin uudeksi. Sitähän flamencokin on. Uudet ja omaperäiset luomukset herättävät aina voimakkaita mielipiteitä puolesta ja vastaan – juuri niin uskon tälle levyille käyvän.

Mielestäni levy on vuoden mielenkiintoisin kotimainen äänite ja se herätti minussa voimakkaan kiinnostuksen Saarikosken teksteihin.

****½

Tommi Virtanen

* = huonoa
 ** = mitäänsanomatonta
 *** = keskinkertaista
 **** = hyvää
 ***** = loistavaa

Polígono Sur - El arte de las Tres Mil (Espanja 2003)

Ohjaus: Dominique Abel,
 Pituus 105 min,
 dvd:llä 30 min ekstroja,
 espanjankielinen, tekstitys englan-
 niksi tai ranskaksi

Dominique Abel on tehnyt hienon elokuvan Espanjan mustalaisten elämästä. Flamencoä pursuava dokumentti on esitetty jo kahdesti Teema-digikanavalla nimellä "Mustalaisleiri muuttaa taivaaseen". Nyt elokuva on saatavilla myös dvd:nä. Monipuolinen taiteilija, Dominique Abel, ei ole ihan tavallinen dokumentaristi. 42-vuotias ranskatar on jo aiemmin ollut maailmalla menestynyt valokuvamalli. Lisäksi hän on näyttelemisen ohella tanssinut mm. klassista ja modernia tanssia. Silmää kauneudelle hänellä kuitenkin on, ehkä juuri siksi. Polígono Sur on tasapainoinen ja kaunis dokumentti, joka on monitasoinen ja kestää useammankin katsomiskerran.

Dokumentti sijoittuu Sevillaan, pahamaineiseen kaupunginosaan Tres Mil Viviendas, minne taksikuskitkaan

eivät mielellään aja. Elämä slummissa on vaatimatonta, asunnot karuja betonilaatikoita ja kaduilla rehottaa rikollisuus. Tähän on osaltaan syynä mustalaisten pakkomuutto Trianasta, kaupunginosasta, joka yhä elää lukemattomissa lauluissa ja ihmisten muistoissa tarunhoitoisena mustalaisten Sevillana.

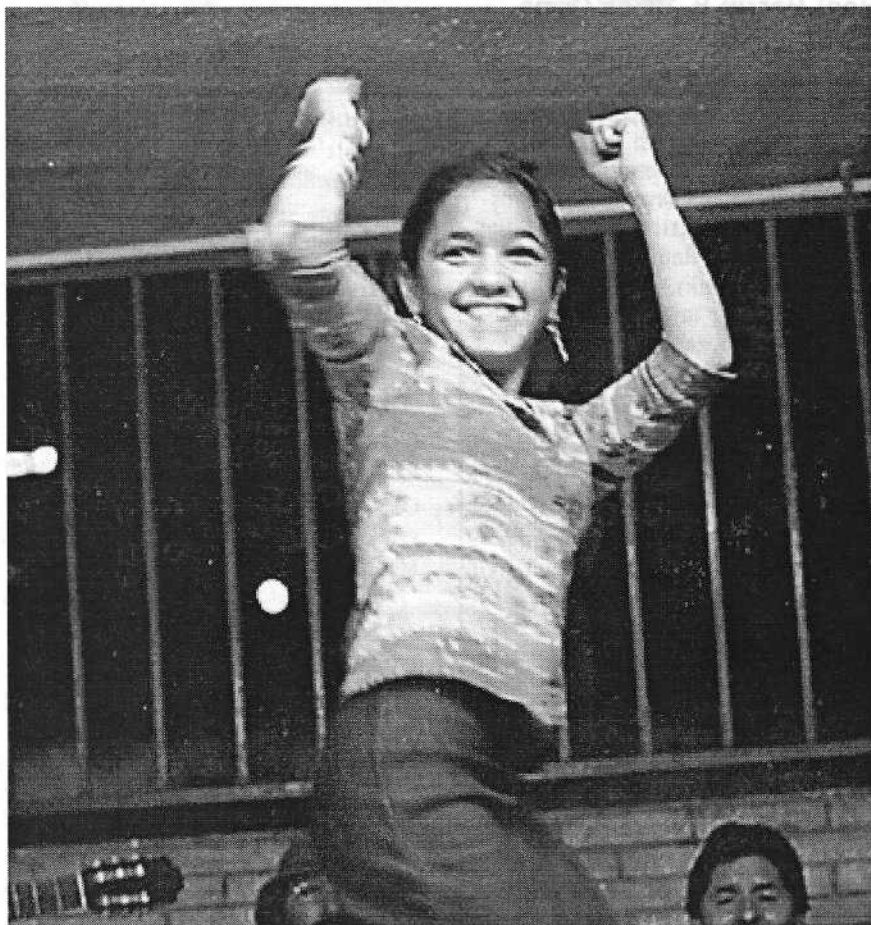
Ohjelman yhteiskunnallinen sanoma kiteytyy hyvin kohtaukseen, jossa mustalaisvanhukset keskustelevat huumeisiin menehtyneistä lapsistaan ja mustalaisten lohduttomasta nykytilanteesta. "Mustalaisten tilanne ei ole ollut näin huono viiteen sataan vuoteen. Olemme menettäneet sen, mikä meille oli arvokasta ja omaksuneet kaiken huonon. Lapset polttavat crackiä ja ryöstelevät autoradioita", kertoo vanha herrasmies siistiin pukuun sonnustautuneena. "Ennen meillä oli kattona taivas. Nyt on lämmitetyt asunnot ja jääkaapit. Mutta olemme kadottaneet entiset elämän arvomme." Vanhat mustalaisnaiset kertovat kuinka he ovat menettäneet poikansa. Monet ovat vankilassa tai jo kuolleet heroiniin

yliannostukseen. Sanoissa ei piile katkeruutta, vain pettymystä. Kaikesta ankeudesta ja menetyksistä huolimatta lämmin huumori sinkoilee ja ilmassa on toivoa. Syy vieritetään valtaapitäville niskoille, mustalaisten onneton sosiaalinen asema vähemmistönä ei ole helppoa. Flamenco on monelle ainoa mahdollisuus päästä pois slummista.

Yksi menestyjistä on kitaristi **Rafael Amador**, joka on tehnyt loistavan uran ensin bändinsä Pata Negran riveissä ja myöhemmin omalla nimellään. Hän palaa Polígono suriin, eli eteläiseen kaupunkiin, hienossa puvussaan ja ehjän hammasrivistön kanssa. Vastaanotto on lämmin. Mutta kaikki eivät ole luoneet kaupallisesti menestyksestä uraa, taidoistaan huolimatta. **Peyote** on paikallinen kuuluisuus, joka ei ole päässyt slummista pois. Häntä kunnioitetaan taitavana laulajana. Tippuneet hampaat ja rähjäinen ulkoasu kertovat kaiken

Elokuvasa on paljon Tres Mil Viviendas -kaupunginosan asukkaiden esittämää flamencoä. Tämä tyttö tanssii tangosta.

fotos: Elisa Arroyo y Miguel A. León
(c) copyright Maestranza Films, 2003

tarpeellisen miehen elintavoista.

Elokuva on sekä poliittinen kannanotto mustalaisten ankeasta tilanteesta, että dokumentti flamencosta, joka elää edelleen voimakkaana mustalaisten arjessa. Ohjelmassa nähdään autenttista flamencoä lähiön asukkaiden esittämänä, mukana ovat mummot ja lapset, niin harrastelijat kuin ammattilaisetkin. Tekijät ovat päässeet kurkistamaan mustalaisten kotiin, kuinka perhe kokoontuu illalliselle – kitara soi ja buleriakset heitetään aterian lomassa. Pikku **Joselito** laulaa myös buleriasta, kaikki maneerit on jo hallussa: ”Istuin kapakassa juomassa viiniä...” Ensimmäinen kerta epäonnistuu ja isoäiti toruu: ”Poikahan laulaa kuin aasi.” Toinen kerta onnistuu jo paremmin ja kirvoittaa raikuvat suosionsoitukset koko perheeltä.

Suosittelen lämpimästi kaikille.

Tommi Virtanen

Kuva: Anna Niinimäki

Andrés Marín on tehnyt koreografian Canelan uuteen teokseen "Abstracción". Andrésin vasemmalla puolella Emilia Aho ja oikealla Erika Alajärvi.

Suomi:

su 30.1.

Tanssin Tuotantoyhdistys Canela: Abstracción (ensi-ilta)

koreografia, Andrés Marín; tanssi: Annatuuli Saine, Erika Alajärvi ja Emilia Aho

7 Canciones

Erika Alajärvi, kor. ja tanssi; Ulla Paakkunainen, sopraano ja Tuukka Terho, kitara
Kulttuuritalo, Alppisali,
Sturenkatu 4, HKI
Lisätietoja: www.canela.fi

2.2.

Flamencoklubin avajaiset

Ravintola Pianossa, Rauhankatu 13
Lue lisää sivulta 5!

14.2. klo 17.10 ja

15.2. klo 13.05 TV1:ssä

Basaari-ohjelma **Antonia de Córdobasta**

Lue lisää sivulta 8!

16.–24.2.

Helsingin VIII Flamencofestivaali

Pääesitykset 18-19.2., kurseja yms.
Lue lisää sivuilta 6-7!

Lisätietoja: www.flamenco.fi

15.–22.6.

Kuopio tanssii ja soi

Lisätietoja: www.kuopiodancefestival.fi

Espanja:

Flamenco viene del sur:

Teatro Canovas, Málaga
16.2. Gerardo Nunez: "Andando el tiempo"
2.3. Rocio Molina: "Entre paredes"
9.3. Tomasito
16.3. Festival de las Minas 2003, Javier Conde, Raul Montesinos, David Perez
6.4. Tomatito
Lisätietoja: www.teatro-canovas.org

Jueves Flamencos de El Monte:

Sala Joaquín Turina, Sevilla
16.12. Miguel Poveda
13.1. Pedro Sierra: "Fragua sonora"
20.1. Compañía de María Pagés
27.1. Chocolate, Rancapino, Angelita Vargas
3.2. Santiago Lara, La Moneta
10.2. Niño Josele
24.2. Compañía de Rafael de Carmen
3.3. José Valencia: "Por fin p'delante"
10.3. Manuel Agujetas, Niño Miguel, Diego de Morón: "Flamenco en estado

puro

31.3. Carmen Cortés, Alejandro Vega, Rocio Molina, Carlos Rodriguez, Gerardo Nuñez: "Los cuatro elementos"

7.4. El Pele: "Mi cante y mi memoria"

28.4. Manuela Carrasco

5.5. Carmen Linares

12.5. Jairo Barrull: "Homenaje a Ramón Barrull"

19.5. Israel Galván

Lisätietoja: www.fundelmonte.es

22.12.

II Circuito Municipal del Divulgación del Cante

Teatro Apolo, Almería

"Navidad flamenca"

Lisät: www.almeriaculturaviva.com

26.12.

Zambomba jerezana con "Sabor Jerez" de Fernando Moreno
Hospital de Santiago, Ubeda (Jaén)

Recitales de cante:

Sala Juglar, Madrid

28.12. Paco Peña, Alberto San Miguel

18.1. Fernando de la Morena, Curro de Jerez

25.1. Joaquín El Zambo, Curro de Jerez

22.2. Juan Antonio Zarzuela, Alberto San Miguel

29.12.

Compañía Los Ulen: "Alicia"

Gran Teatro de Córdoba

Lisätietoja: www.teatrocordoba.com

Flamenco viene del sur:

Teatro Alhambra, Granada:

10.1. Mayte Martín: "Querencia"

17.1. Tomasito

24.1. Isabel Bayón: "La mujer y el pelele"

31.1. Miguel Ochando: "Memoria"

7.2. Cruceta Ballet Flamenco

14.2. Festival de las Minas -voittajat 2003: Javier Conde, Raul Montesinos, David Perez

21.2. Tatiana Garrido

28.2. Rancapino, La Susi

7.3. Rocio Molina: "Entre paredes"

14.3. Tomatito

Lisätietoja: www.teatroalhambra.com

25.2.–9.3.

Festival de Jerez

25.2.

Ballet Nacional de España: El Loco. Teatro Villamarta klo 21.

Gerardo Nuñez. Bodega Los Apóstoles klo 24.

26.2.

Israel Galván, Fernando Terremoto. Sala Compañía klo 19.

María del Mar Moreno, Antonio Malena: Jerez puro. Teatro Villamarta klo 21.

Chano Domínguez Trio. Bodega Los Apóstoles klo 24.

27.2.

Juan de Juan. Sala Compañía klo 19.

Manolo Sanlúcar: Tres momentos para un concierto. Compañía Javier Barón: Notas al pie. Teatro Villamarta klo 21.

El Pele. Bodega Los Apóstoles klo 24.

28.2.

Diego del Morao, Laura Vital. Palacio Villavicencio klo 19.

Compañía de María Pagés: Canciones, antes de una guerra. Teatro Villamarta klo 21.

María José Franco, Luis Moneo. Sala Compañía klo 24.

1.3.

Javier Patino, Rocío Bazán. Palacio Villavicencio klo 19.

Antonio Canales, Lola Greco, Diego Llori: Carmen, Carmela. Teatro Villamarta klo 21.

Rocío Molina. Sala Compañía klo 24.

2.3.

José Antonio Rodríguez. Sala Compañía klo 19.

Compañía de Rafaela Carrasco: Una mirada del flamenco. Teatro Villamarta klo 21.

3.3.

José Mercé: Confi de fuá. Teatro Villamarta klo 21.

4.3.

Juan Ogalla. Sala Compañía klo 19.

Ballet de Eva Yerbabuena: A cuatro voces. Teatro Villamarta klo 21.

Matilde Coral, Chano Lobato: Historias de arte. Bodega Los Apóstoles klo 24.

5.3.

Compañía de Belén Maya – Rafaela Carrasco: Fuera de los límites. Sala Compañía klo 19.

Compañía de Mercedes Ruiz: Gestos de mujer. Teatro Villamarta klo 21.

El Cabrero. Bodega Los Apóstoles

6.3.

Eduardo Trassiera, Juan Zarzuela. Palacio de Villavicencio klo 19.

Ballet Flamenco de José Porcel: Espartaco. Teatro Villamarta klo 21.

Alicia Márquez, Soraya Clavijo: Dos mujeres, dos miradas. Sala Compañía klo 24.

7.3.

Juan Diego, Rosario La Tremendita. Palacio de Villavicencio klo 19.

Javier Latorre y Compañía de Danza: Triana, en el nombre de la Rosa. Teatro Villamarta klo 21.

María Bermúdez, José Vargas El Mono. Sala Compañía klo 24.

8.3.

Cañizares. Sala Compañía klo 19.

Compañía de Antonio Márquez: El sombrero de tres pico, Zapateado y Bolero. Teatro Villamarta klo 21.

9.3.

Bernarda de Utrera, Milagros Mengíbar, Paco Cepero, Irene Carrasco, Juan Antonio Tejero. Teatro Villamarta klo 21.

Tanssikurssit:

25.2.–2.3.

Perustaso:

Aamu: Andrés Peña (tangos), Inmaculada Aguilar (soleá)

Keskipäivä: Juan Antonio Tejero (bulerías de Jerez), María Jose Franco (alegrías), María del Mar

Moreno (tangos)

Iltapäivä: Mercedes Ruiz (bulerías de Jerez)

Keskitaso:

Aamu: Angelita Gómez (bulerías de Jerez), Matilde Coral E.D. (malagueña con fandango

abandolao), El Pipa (rondeña)

Keskipäivä: Isabel Bayón (jaleos extremeños). Ana María Lopez (bulerías de Jerez)

Iltapäivä: Javier Latorre (soleá), Inmaculada Aguilar (caña), Manolo Marín (alegrías)

Edistyneet:

Aamu: Javier Latorre (siguiriya)

Keskipäivä: Blanca del Rey (alegrías)

Iltapäivä: Merche Esmeralda (taranto). José Granero (petenera)

4.–9.3.

Perustaso:

Aamu: Irene Carrasco (bulerías de Jerez), Victoria Eugenia (técnica del acompañamiento con

palillos al baile por seguiriya),

Keskipäivä: Irene Carrasco (alegrías),

Andres Pena (siguiriya), María Jose Franco (tangos)

Iltapäivä: Juan Antonio Tejero (bulerías de Jerez)

Keskitaso:

Aamu: Mercedes Ruiz (petenera), Javier Baron (tangos)

Keskipäivä: Javier Baron (farruca), María del Mar Moreno (siguiriya)

Iltapäivä: Rafaela Carrasco (caña), Manolete (martinetes), El Pipa (bulerías de Jerez), Rafael

Campallo (alegrías)

Edistyneet:

Aamu: Matilde Coral (cantiñas con bata de cola), Angelita Gomez (romances)

Keskipäivä: Lola Greco (alegrías)

Iltapäivä: Belén Maya (siguiriya)

Huom! Ilmoittautumiset ovat alkaneet 1.9 ja kurssit täyttyvät erittäin nopeasti.

Lisätietoja: www.festivaldejerez.net

Flamenco Valladolidsa (Teatro Calderón):

3.–6.3. Compañía de Antonio Canales: "Carmen, Carmela"

19.3. Tomarito & Sextet

2.4. Enrique Morente

15.4. El Torta

22.–24.4. ja 26.–28.4.

Ballet Nacional de España: "El Loco"

Teatro de la Zarzuela, Madrid

Mualla:

Ballet Flamenco Sara Baras: "Mariana Pineda"

20.12.–9.1.2005 Théâtre de Champs-Élysées, Pariisi

Ballet Flamenco Sara Baras: "Sueños"

15.–16.1. Palma de Mallorca

26.–27.1. Washington D.C.

2.–3.2. New York

8.–9.2. Los Angeles

11.–12.2. San Francisco

Lisätietoja: www.sarabaras.com

13.–20.1.

Peña Sacain tanssikurssit Tukholmassa

Opettajana Angel Rojas, kaksi tasoa sekä kurssi flamencon ja modernin tanssin kohtaamisesta.

Lisätietoja: <http://go.to.sacai>

15.1.

Peña Sacain 5-vuotisjuhlat

Lisätietoja: <http://go.to.sacai>

Lontoon 2. flamencofestivaali

17.1 ja 19.1. "Los cuatro elementos":

Carmen Cortés, Alejandro Granados, Carlos Rodríguez, Rocío

Molina, Gerardo Nuñez

20.–21.1 ja 22.–23.1 Compañía de Sara Baras: "Sueños"

24.–27.1 Compañía Eva Yerbabuena: "5 mujeres 5"

28.–29.1. Compañía de Miguel Angel Berna: "Mudejar"

29.1. Carmen Linares

30.1. Jose Maria Gallardo ja Juan Manuel Cañizares

30.1. Mayte Martín y Belén Maya:

"Flamenco da camara"

Lisätietoja: www.sadlerswells.com

Tomatito & Sextet Sveitsin kiertueella

1.2. Basel

2.2. Zürich

3.2. Geneve

Lisätietoja: www.tomatito.com

15.–22.8.

Festival Nordico Tukholmassa

ks. Noticias-palsta

Lisätietoja: <http://go.to.sacai>

Cabeza de Vacan

JOULUTOIVELISTA:

Rakas joulupukki!

Voisiko olla mahdollista, että tänä jouluna olisi ihmisillä hyvä mieli, rauha maan päällä ja lunta maassa, eikä ainakaan sataisi vettä, tai vaikka sataisi kumpaaakin, niin ainakin se loskamössö voisi olla jäätymättä. Sorkat eivät kestä. Myöskään pahitteeksi ei olisi saada villasukkia ja auringonkorvaamislamppua mielialan kohentamiseen. Tai vaihtoehtoisesti kahden (yhdenkin riittää) viikon Espanjan matkaa täysihoidolla. Tarvitsisin myös kunnolliset rintaliivit, tai kahdet, semmoiset jotka eivät hierrä selästä ja joissa ryntäät lepää silleen jouluideologian mukaisesti, rauhallisen rennosti, hiertämättä. Vois olla jouluun

sopivasti punaiset. Tai sitten eivät.

Voisiko HKL:n bussikuskeille maksaa kunnon palkkaa ja pistää ne koulutukseen, jotta oppisivat puhumaan tai ainakin sanomaan kiitos ja päivää. Vois niillekin pari lahjaa antaa, ainakin paremmin istuvat housut ja parranajokoneen. Voisitko myös hommata **Parviaisen Jussille** uuden vaimon (ja myös sille parranajokone), tai edes salarakkaan, kun se on raukka niin masentunut. **Keskisen Vesasta** ei oo niin väliä.

Televisiosta voisit kieltää kaikki ne lapsia huijaavat joululahjainnokset, ja kiellä samantien ne hermoromahduksen partaalle ajavat joululauluhirvitykset kauppojen keskusradiosta. Jos et täksi jouluksi ehdi, niin edes ensi joulusta lähtien.

Muutama pullo hyvää punaviiniä (ja juustoja) tekisivät minusta läheisille paljon mukavemman. Sen vielä kehtaisin

toivoa, kun hyöty olisi niin monivaikutteinen. Muuta en tällä kertaa ruinaa. Paitsi yhteisenä toivomuksena koko Helsingin Flamencoyhdistyksen Peñan puolesta, voisitko millään hoitaa sitä suihkua sinne. Edes semmoisen mistä tulisi kylmää vettä.

CV

Top5 -palstalla pureudumme letralaisten kuuntelutottumuksiin ja listaamme viimeaikojen suosikkiviisikon. Tällä kerralla avautui Letran päätoimittaja **Tommi Virtanen**.

1. Björk: Medulla
2. Tomatito: Aguadulce
Paco de Lucía: Cositas buenas "Ei toista voi mainita ilman toista"
3. Roni Martin & Jukka Orma Tanssiinkutsu: Maailmasta
4. Johnny Cash: American IV: The Man Comes Around
5. Estrella Morente: Mi cante y un poema

"Ikisuosikeista mainitsisin heavymetalklassikon, Slayerin Reign in blood:in, joka on rankkuudessaan Pink Floydiaakin rentouttavampaa", mainitsee Virtanen kestopuosikeistaan. "Toimii hyvin myös kuntoillessa". Entä ne salamat levyt? "Pikku perversiona on pakko myöntää ajoittain diggailevani TATU:n "200 mailia tunnissa väärällä kaistalla" -levyä ja nimenomaan venäjänkielisenä painoksena. Siinä on jotakin pohjattoman naiivia ihmisen kaipuuta jonnekin vaan", kertoo Virtanen, joka ei kuulemma ymmärrä sanaakaan venäjää. Samaa hengenvetoon hän vakuuttaa kuitenkin kuuntelevansa paljon enemmän Camarónia. Ken uskoo.

Ilmoitushinnat ja koot Letrassa

1/1-sivu 170 e	155 x 247 mm
1/2-sivu 85 e	155 x 120 mm
1/4-sivu 42 e	155 x 60 mm
1/4-sivu 42 e	74 x 120 mm
1/8-sivu 21 e	74 x 60 mm

Tienda -Myydään-

Tämä palsta on jäsenille ilmainen paikka ilmoittaa myytävistä tavaroista! Lähetä ilmoitukset Tove Djupsjöbackalle.

PEÑAN SALIN VUOKRAUS

Helsingin Flamencoyhdistyksen salia voi vuokrata opetus- ja harjoituskäyttöön kuka tahansa. Salin osoite on Pohjoisesplanadi 2.

Hinnat:	Opetuskäyttöön	Harjoituskäyttöön
Jäsenille:	Pieni sali 7 e/h Iso sali 12 e/h	Pieni sali 4 e/h Iso sali 7 e/h
Muille:	Pieni sali 9 e/h Iso sali 14 e/h	Pieni sali 6 e/h Iso sali 9 e/h

Tiedustelut ja salivaraukset:
Auli Kaartinen, p. (09) 351 4781, 050 305 7392.

1. Merkitse varauskirjaan selvästi
 - koko nimesi
 - kellonaika
 - onko varaus harjoitus- vai opetuskäyttöön
2. Merkitse yhteystietosi (nimi, puh.nro) kirjan takana olevaan listaan.
3. Peruutukset on tehtävä viimeistään 2 vrk ennen varattua alkaa, muutoin niistä peritään maksu. Soita / laita tekstiviesti peruutuksesta Auli Kaartiselle. Auli hoitaa peruutuksen merkitsemisen varauskirjaan. Omatoimisesti peruutuksia ei saa merkitä.

Helsingin Flamencoyhdistyksen omat internet-sivut löytyvät osoitteesta
www.flamenco.fi

Seuraavan lehden deadline on 7.2.!

Helsingin Flamencoyhdistys ry:n hallitus vuonna 2004

Kirsi Niittyinperä
puheenjohtaja

Hanna Apunen
I varapuheenjohtaja

Auli Kaartinen
II varapuheenjohtaja
salivaraukset

Maija Kansanaho
sihteeri

Anne Lamberg-Laitinen
jäsenrekisterin ja
taloudenhoitaja

Mervi Neste
jäseni

Sonja Vottonen
jäseni, peñaemähti

Hiomotie 18 A 5, 00380 Helsinki,
p. 040 716 3134 (yhd. puhelin), 040 83 44 928,
kirsi.niittyinpera@tuotos.fi

p. 041 431 7130,
hanna@octante.com

Karviaistie 6 A 12, 00700 Helsinki,
p. 050 305 7392, (09) 351 4781, (09) 5840 4551 (työ),
auli.kaartinen@btj.fi (työ), solea@jippii.fi (koti)

p. 050 530 5164,
maija.kansanaho@hus.fi

Urkupillintie 7 H 78, 00420 Helsinki,
p. 040 521 2763, 020 483 5911 (työ),
anne.lamberg@24.fi, anne.lamberg@metso.com (työ)
044 501 2515

mervi.neste@sci.fi

041 516 2677

sonja.vottonen@helsinki.fi

Varajäsenet:

Tove Djupsjöbacka
Letra

Aura Ettala
050 401 6144,
aura.ettala@edu.hel.fi

Arja Haapakorpi
riedotus
050 539 6711,
arja.haapakorpi@kolumbus.fi

Helsingin Flamencoyhdistys ry
- Peña Flamenca de Helsinki
Pohjoisesplanadi 2, 00130 Helsinki
p. 040 716 3134, www.flamenco.fi

Pi-pom, pi-pom...

Jalat capailevat mišiaan kultaisissa
sateissa,
utuisissa kahviloissa. Etsivät
muutalaisia,
punaista sydäntä.

Ora paljon viiniä lusiisi. Putele
pikaria pikkurillillä,
Pudota eilinen yksinäisyys. Etsi
seuraa laudellen.
Saat kauneuden, sädekehän,
!Helekin eli Gracia!

Odota, annan sen uudelleen:
!Unohda häpet, tuska!
katso kauneusas peilistä ja
hymyile;
löydät hänet, jota rakastat aina
vaan.

Poimi hälle appelsiineja. Libota
hänet keltaisilla hedelmillä.
Huumaa hänet salaisuudella.
Muista huitoa vanhanoisesti
vasemmalle.

Joo, mie mänen jo, itseeni taas
ihastumaan, laulaviin kahviloihin
tanssimaan, buleriaa tieteenkin.

Piere tsaljuna vaurin aro
sonakuune saale
aro dimmavirika kaljakkieere.
Roode mi rommes,
loolo dzii.

Le huut mool aro to glausos.
Rikka stoppa besko anguseba.
Peerja kalikosko kokariba. Roode
gumskappa ta dzambe.
Tu leba rankilba, stroolenga
hransa,
!Glimmiba elle Gracia!

Venta, me phennaa douva neevet.
!Brista lani, duk!
dik to rankilba speeglosta ta si;
tu lahbeba dola koones tu alti
piraveba.

Plokka leske appelsiine. Thuja
les dzeltto fruukiensa. Dzaala les
troorjilbosa. Minia te kuunaves
to vust phuuruvirikas apo dzerevo
ring.

Etja, me dzaa pappales, te
me silmuvaa aro me kokares,
aro kaljakkieere
so dzambena, te tsellaa, buleria
dzaanimes.